

С. В. Албул

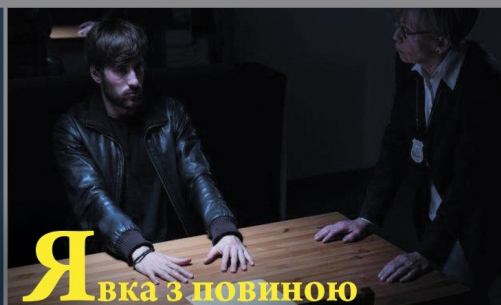
ОСНОВИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

термінологічний словник

Аудіоконтроль особи

Серія: Теорія і практика ОРД

Явка з повинною

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ НАУКОВЦІВ ТА ФАХІВЦІВ У СФЕРІ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОСНОВИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Серія: Теорія і практика ОРД

Одеса - 2017

УДК 343.985(075)
ББК 67.99(4Укр)Я73
А-454

Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ
Протокол від 28.02.2017 р. № 9.

Укладач:

Албул Сергій Володимирович – перший проректор Одеського державного університету внутрішніх справ. Кандидат юридичних наук, доцент. Полковник поліції. Заступник голови Всеукраїнської асоціації науковців та фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності.

Рецензенти:

Грібов М.Л., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник. Професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ. Член Всеукраїнської асоціації науковців та фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності.

Саакян М.Б., доктор юридичних наук, професор. Професор кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету № 1 Одеського державного університету внутрішніх справ. Член Всеукраїнської асоціації науковців та фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності.

Основи оперативно-розшукової діяльності: термінологічний словник / уклад. С.В. Албул. – Одеса : Астропринт, 2017. – 132 с. (Серія: Теорія і практика ОРД).

Термінологічний словник призначений для надання допомоги курсантам, студентам та слухачам навчальних закладів МВС України під час підготовки до занять та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Основи оперативно-розшукової діяльності». Матеріали словника не містять відомостей, що становлять державну таємницю.

Словник буде корисним для працівників практичних підрозділів Національної поліції України, а також викладачів навчальних закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників Національної поліції України.

УДК 343.985(075)
ББК 67.99(4Укр)Я73
А-454

© Албул С.В., 2017.
© ОДУВС, 2017.

ISBN 0000000000000000

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень.....	4
Вступ.....	6
Термінологічний словник.....	8
Післямова.....	189
Використана література.....	191
Інтернет ресурси.....	211

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АПС –	автоматизована інформаційно-пошукова система
ГУНП –	головне управління Національної поліції
ДЗЕ –	Департамент захисту економіки
ДІПКП «102» –	Департамент інформаційної підтримки та координації поліції «102»
ДПтСУ –	Державна пенітенціарна служба України
ДКР –	Департамент карного розшуку
ЄРДР –	Єдиний реєстр досудових розслідувань
ІПС –	інформаційно-пошукова система
ІТТ –	ізолятор тимчасового тримання
КК –	Кримінальний кодекс
КПК –	Кримінальний процесуальний кодекс
КР –	карний розшук
МВС –	Міністерство внутрішніх справ
НСРД –	негласні слідчі (розшукові) дії
ОРЗ –	оперативно-розшукові заходи
ОРД –	оперативно-розшукова діяльність
ОРС –	оперативно-розшукова справа
РС –	розшукова справа
СБУ –	Служба безпеки України
СЗР –	Служба зовнішньої розвідки
СІЗО –	слідчий ізолятор
СОГ –	слідчо-оперативна група

*Присвячується 95 річниці
Одеського державного університету
внутрішніх справ*

В С Т У П

В сучасних умовах реформування системи правоохоронних органів гостро постає питання підготовки фахівців нової формації, здатних забезпечувати права та свободи громадян, протидіяти кримінальним правопорушенням, усувати причини та умови, які їм сприяли. Питання актуалізується й тим, що з моменту набрання чинності Законом України «Про вищу освіту», вітчизняні освітяни зробили крок до формування нової парадигми освітнього процесу, яка в змозі забезпечувати належну якість освітньої діяльності, той рівень організації, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Підготовка працівників оперативних підрозділів Національної поліції є одним з головних завдань вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання МВС України. Для випускників навчальних закладів МВС України, що готують поліцейських, навчальна дисципліна «Основи оперативно-розшукової діяльності» є однією з фахових, на якій фактично базується практична діяльність майбутніх працівників оперативних підрозділів Національної поліції України. Тому головною метою при розробці термінологічного словника було прагнення у доступній для читача формі відобразити основні терміни та визначення оперативно-розшукової діяльності.

Роботу виконано відповідно до теми наукових досліджень Одеського державного університету внутрішніх справ – «Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний № 0116U006773), теми наукової роботи кафедри оперативно-розшукової діяльності ОДУВС «Проблеми

оперативно-розшукової протидії організованій злочинній діяльності» (державний реєстраційний номер – 0114U004019).

Статті розміщено в алфавітному порядку за типовою схемою, прийнятною для термінологічних словників. Тлумачення понять та термінів є оптимальним за обсягом, а їх зміст подається у стислому, лаконічному вигляді, розкриваючи основні ознаки. Терміни наводяться у їх нормативному визначенні. Певна частина термінів, що розроблені теорією оперативно-розшукової діяльності та викладені у відкритих джерелах, розглядається ґрунтовніше. Окремі поняття, що не є сталими, викладені у авторській редакції або відображають думку окремих науковців, праці яких було використано укладачем. Наприкінці словнику наводиться список використаних джерел. Матеріали словника не містять відомостей, що становлять державну таємницю.

Термінологічний словник призначений для надання допомоги курсантам, студентам та слухачам навчальних закладів із специфічними умовами навчання МВС України під час підготовки до занять та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Основи оперативно-розшукової діяльності». Крім цього, матеріали термінологічного словника можуть бути використані для поглиблення знань з навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Кримінальний аналіз (кримінальна розвідка)», «Негласні слідчі (розшукові) дії».

Не розраховуючи на вичерпність викладення, укладач сподівається, що термінологічний словник буде корисним для працівників практичних підрозділів Національної поліції України, а також викладачів навчальних закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників Національної поліції.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

А

АБОНЕНТ – споживач телекомунікаційних послуг, який отримує телекомунікаційні послуги на умовах договору, котрий передбачає підключення кінцевого обладнання, що перебуває в його власності або користуванні, до телекомунікаційної мережі.

АБОНЕНТСЬКИЙ НОМЕР – сукупність цифрових знаків для позначення (ідентифікації) кінцевого обладнання абонента в телекомунікаційній мережі.

АВТОМАТИЗОВАНА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА – це взаємопов’язана сукупність даних, обладнання, програмних засобів, персоналу, стандартних процедур, які призначені для збору, обробки, розподілу, зберігання, представлення інформації відповідно до вимог, які впливають з цілей організації.

АВТОМАТИЗОВАНА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА «ОРІОН» – спеціалізована автоматизована інформаційно-пошукова система, в якій накопичується, обробляється, зберігається та надається користувачам інформація для забезпечення оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів Національної поліції.

АВТОМАТИЗОВАНА ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВА СИСТЕМА «АРМОР» (рос. – Автоматизированное Рабочее Место Оперативного Работника) – автоматизована інформаційно-пошукова система, в якій накопичується, обробляється, зберігається та надається користувачам інформація, отримана з різноманітних джерел. Була розроблена фахівцями

УМВС в Луганській області та прийнята за базову у всіх обласних управліннях МВС України з 2003 року. До підсистем АПС «АРМОР» відносяться: АІС «Адреса»; АІС «Адмінпрактика»; АІС «Документ»; АІС «Розшук»; АІС «Розшук-СНД»; АІС «Розшук-Україна»; АІС «Запити»; АІС «Фото»; АІС «Сонда» (дактилокарти); АІС «Юридичні особи»; АІС «Угон»; АІС «Мігрант»; АІС «Злочин»; АІС «Загублені документи», «БОМЖ», «Раніше засуджений», «Власник зброї», «Наркоман», «Проститутка», «Дезертир», «Організатор злочинної групи», «Учасник злочинної групи», «Неповнолітній» тощо.

АДВОКАТ – фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування (крім випадків, встановлених законодавством), склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю.

АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту

АДВОКАТУРА УКРАЇНИ – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому законодавством. Адвокатуру України складають всі адвокати України, які мають право здійснювати адвокатську діяльність.

АДРЕСА МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ – визначений чинними в Інтернеті міжнародними стандартами цифровий та/або символічний ідентифікатор доменних імен в ієрархічній системі доменних назв.

АДРЕСАТ – установа, організація, підприємство, фізична особа, яким надіслано документ; одержувач.

АДРЕСНИЙ ПРОСТІР МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ – сукупність адрес мережі Інтернет.

АЖИТАЦІЯ – стан сильного збудження у конфліктних, аварійних ситуаціях, порушення цілеспрямованості дій, метушливість, зниження здатності до розсудливої діяльності – аномальний психічний стан.

АКТУАЛЬНІСТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – один з критеріїв оцінки оперативно-розшукової інформації, що характеризує її новизну, відповідність поточному часу чи певному часовому періоду. Оперативно-розшукова інформація має бути не застарілою.

АМНІСТІЯ – це повне чи часткове звільнення від кримінальної відповідальності і покарання певної категорії осіб, винних у вчиненні злочинів. Амністія оголошується Верховною Радою України законом про амністію.

АНАЛІЗ – (від [грець. αναλυσις](#) – розклад) [метод дослідження](#), який вивчає [предмет](#), уявно чи реально розчленовуючи його на складові елементи, частини об'єкта, його ознаки, властивості, відношення, відтак розглядає кожен з виділених елементів окремо в межах єдиного цілого.

АНАЛІЗ ДОКУМЕНТІВ – метод дослідження, що ґрунтується на вивченні предметів, призначених для передання або зберігання інформації (аналі матеріалів кримінальних проваджень, оперативно-розшукових справ тощо).

АНАЛІЗ ОПЕРАТИВНОЇ ОБСТАНОВКИ – визначення рівня ефективності використання негласних сил, засобів та методів ОРД, які застосовувались оперативним підрозділом на території та об'єктах обслуговування.

АНАЛІЗ СТАТИСТИЧНИЙ – в кримінальному аналізі вивчення статистичних даних про явища або процеси для виявлення притаманних їм рис, закономірностей розвитку та взаємозв'язків.

АНАЛІТИКА – цілісна сукупність принципів методологічного, організаційного та технологічного забезпечення індивідуальної і колективної інтелектуальної творчої діяльності співробітників (експертів), яка дозволяє ефективно обробляти здобуту інформацію з метою вдосконалення якості наявних та отримання нових знань, необхідних для прийняття оптимальних управлінських рішень.

АНАЛІТИЧНИЙ ПОШУК – форма оперативно-розшукової діяльності, що забезпечує отримання стратегічної інформації для прогнозування напрямів розвитку криміногенної ситуації у державі та виявлення сфер впливу організованих злочинних угруповань та окремих злочинів, що ними вчинені.

АНАТОМІЧНІ ОЗНАКИ – опис голови, шиї, плечей, спини і грудей, рук і ніг, обличчя в деталях (зачіски, лоба, брів, носа, очей, рота, губ, зубів, підборіддя і вушної раковини).

АНКЕТА – формалізований документ у вигляді переліку питань (питальник), який підлягає самотійному заповненню респондентом. Розрізняють анкети за формою відповідей на питання: розгорнуті (вільний виклад), стислі (передбачаються варіанти відповідей «так», «ні», «згоден», «не

згоден»), напівстислі (надається можливість відмовитися від вказаних варіантів та відповісти самостійно).

АНКЕТУВАННЯ – різновид методу опитування, який використовується для отримання відомостей про думку та настрої осіб, рівень розуміння ними визначених проблем, уподобання, антипатії тощо.

АНТИТЕРОРИСТИЧНА ОПЕРАЦІЯ – комплекс скоординованих спеціальних заходів, спрямованих на попередження, запобігання та припинення терористичної діяльності, звільнення заручників, забезпечення безпеки населення, знешкодження терористів, мінімізацію наслідків терористичної діяльності.

АНТРОПОМЕТРІЯ – метод вивчення людського тіла у точному вимірі для встановлення особливостей фізичної будови.

АРГО – таємна мова замкненої соціальної групи, наприклад, «злочинців у законі», що включає слова, невідомі широкому загалові.

АРХІВ – організація або її структурний підрозділ, що здійснюють прийняття для зберігання і зберігання документів з метою використання ретроспективної документальної інформації.

АРХІВНА ДОВІДКА – офіційний документ архіву, що містить відомості з архівних документів, стосовно предмету запиту із зазначенням їх адреси (каталог, справа, том, сторінка тощо).

АРХІВНА КОПІЯ – офіційний документ архіву, що відтворює текст архівного документа або зображення архівного графічного документа із зазначенням їх адреси (каталог, справа, том, сторінка тощо).

АТАКА НА КОМП'ЮТЕРНІ МЕРЕЖІ – в діяльності розвідувальних органів спеціальний захід впливу з метою пошкодження або знищення інформації в комп'ютерних мережах або комп'ютерів і комп'ютерних мереж.

АУДІОКОНТРОЛЬ МІСЦЯ – оперативно-розшуковий захід з прихованої фіксації відомостей за допомогою аудіо запису всередині публічно доступних місць (приміщення, транспортні засоби, інше) без відома їх власника або присутніх у цьому місці осіб за наявності відомостей про те, що розмови і поведінка осіб у цьому місці, а також інші події, що відбуваються, можуть містити інформацію, яка має значення для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності, а також для попередження, виявлення і припинення злочинів, розшуку злочинців та зниклих безвісти.

АУДІОКОНТРОЛЬ ОСОБИ –

1. різновид втручання у приватне спілкування, який полягає в негласному прослуховуванні, відборі, фіксації та обробці із застосуванням технічних засобів відомостей щодо розмов особи або інших звуків, пов'язаних з її діяльністю або місцем перебування;

2. оперативно-розшуковий захід з прихованої фіксації відомостей за допомогою аудіо запису як всередині приміщень, транспортних засобів, інших місць (доступ до яких обмежується їх власниками та публічно доступних), так і ззовні, за наявності відомостей про те, що розмови і поведінка особи, а також інші події, що відбуваються, можуть містити інформацію, яка має значення для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності, а також для попередження, виявлення і припинення злочинів, розшуку злочинців та зниклих безвісти.

Б

БАЗОВА ІНФОРМАЦІЯ – інформація з відкритих джерел, яка містить

загальні відомості про об'єкт зацікавлення.

БАНДА – організована, стійка озброєна злочинна група, створена з метою нападу на підприємства, установи або окремих громадян. Особлива форма організованої злочинності.

БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ – золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів.

БАРВНИКИ – вид спеціальних хімічних речовин, які при попаданні на поверхню тіла людини, його одяг, стійко забарвлюють їх.

БЕЗВІСНА ВІДСУТНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – встановлений у судовому порядку факт тривалої відсутності фізичної особи у місці його постійного проживання. Фізична особа може бути визнана судом безвісно відсутньою, якщо протягом одного року в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування. У разі неможливості встановити день одержання останніх відомостей про місце перебування особи початком її безвісної відсутності вважається перше число місяця, що йде за тим, у якому були одержані такі відомості, а в разі неможливості встановити цей місяць – перше січня наступного року.

БЕЗВІСНО ЗНИКЛА ОСОБА – особи, щодо яких є інформація про їх зникнення без видимих причин і місцезнаходження яких невідоме.

БЕЗПЕКА – стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства, держави в різних сферах життєдіяльності, а також довкілля від внутрішніх і зовнішніх загроз.

БЕЗПЕКА УРЯДОВОГО АБО СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ (СИСТЕМИ ЗВ'ЯЗКУ) – стан зв'язку (системи зв'язку), за якого забезпечується запобігання можливому витoku інформації, що передається в системі зв'язку (порушення режимів роботи системи зв'язку).

БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – один з критеріїв оцінки оперативно-розшукової інформації, що характеризує її постійний характер.

«БІЛОКОМІРЦЕВА» ЗЛОЧИННІСТЬ – умовне найменування сукупності злочинів, які вчинені посадовцями, уповноваженими на здійснення державних функцій (чиновниками). Поняття введене в науковий обіг американським кримінологом Едвардом Сатерлендом.

БЛАНК ДОКУМЕНТА – стандартний аркуш паперу з частково надрукованим текстом постійної інформації і місцем для змінної інформації документа.

БЛОКУВАННЯ – оточення відповідної ділянки місцевості (об'єкту) з метою обмеження можливості переміщення особи, що вчинила злочин, та запобігання виходу цієї особи з неї.

БОЙОВИЙ ТА ЧИСЕЛЬНИЙ СКЛАД – штатна за списком і наявна (фактична) кількість особового складу, озброєння, військової техніки.

БОЙОВІ ПРИПАСИ – частина (вид) озброєння, безпосередньо призначена для ураження живої сили противника, знищення його бойової техніки, руйнування укріплень, споруд і виконання спеціальних завдань. До боєприпасів належать артилерійські, реактивні снаряди, бойові частини ракет і

торпед, патрони до стрілецької зброї, гранати, авіаційні і глибинні бомби, інженерні і морські міни, підривні заряди, димові шашки.

В

ВАЖЛИВІСТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – один з критеріїв оцінки оперативно-розшукової інформації, що характеризує її значущість для вирішення конкретних задач оперативно-розшукової діяльності.

ВАЛІДНІСТЬ – в кримінальному аналізі ступінь відповідності даних дослідження реальним властивостям об'єкта вивчення.

ВАЛЮТА УКРАЇНИ – грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет та в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу.

ВЗАЄМОДІЯ В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ – врегульована чинним законодавством, нормативно-правовими та відомчими нормативними актами, узгоджена за метою, завданнями, місцем і часом, сумісна діяльність двох і більше підрозділів (працівників), не підпорядкованих по службі, для концентрації сил, засобів і здійснення таких спільних заходів, вибір таких тактичних прийомів або їх комбінацій, які найкраще забезпечують виконання завдань у винятково короткі терміни силами і засобами, що є в розпорядженні суб'єктів взаємодії, з найменшими їх затратами.

ВЗАЄМОДІЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА – форма взаємодії в межах держави із залученням оперативних підрозділів різних відомств, з постановкою спільних завдань.

ВЗАЄМОДІЯ ЛОКАЛЬНА – форма взаємодії в межах однієї адміністративно-територіальної одиниці, яка обслуговується одним оперативно-розшуковим підрозділом.

ВЗАЄМОДІЯ МІЖДЕРЖАВНА – форма взаємодії оперативних підрозділів України з відповідними органами іноземних держав або міждержавних утворень.

ВЗАЄМОДІЯ МІЖОСОБИСТІСНА – особистий контакт двох або більше людей, наслідком якого є зміна їх діяльності, поведінки, поглядів і установок, система взаємозумовлених дій, в яких поведінка кожного з учасників є і стимулом, і реакцією на поведінку інших.

ВЗАЄМОДІЯ РЕГІОНАЛЬНА – форма взаємодії в межах регіону, кількох областей, із залученням значної кількості оперативних підрозділів.

ВЗАЄМОЗ'ЄДНАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ – встановлення фізичного та/або логічного з'єднання між різними телекомунікаційними мережами з метою забезпечення можливості споживачам безпосередньо або опосередковано обмінюватись інформацією.

ВИБУХОВІ РЕЧОВИНИ – порох, динаміт, тротил, нітрогліцерин та інші хімічні речовини, їх сполуки або суміші, здатні вибухнути без доступу кисню.

ВИВІДУВАННЯ – отримання інформації від людини таким чином, що вона і не здогадується, що повідомляє щось важливе.

ВИВЧЕННЯ ТА ОЦІНКА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ СИТУАЦІЇ – процес логічної розумової діяльності працівника оперативного підрозділу, що

полягає у зборі, накопиченні, переробці та оцінці інформації про елементи оперативно-розшукової ситуації з метою вироблення рішення щодо проведення оперативно-розшукового заходу та виконання поставленого завдання.

ВИГОТОВЛЕННЯ ЗАЗДАЛЕГІДЬ ІДЕНТИФІКОВАНИХ (ПОМІЧЕНИХ) ЗАСОБІВ (РЕЧЕЙ, ДОКУМЕНТІВ, РЕЧОВИН) – захід, пов'язаний з негласним додаванням чи нанесенням на предмети або речовини спеціально виготовлених засобів, у тому числі хімічних та технічних, з метою відстеження руху промаркованих предметів та речовин, їх слідів та з'ясування інших обставин, що мають значення для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

ВИГОТОВЛЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ НЕСПРАВЖНИХ (ІМІТАЦІЙНИХ) ЗАСОБІВ – комплекс заходів, який полягає у виготовленні, зберіганні та використанні під час виконання завдань оперативно-розшукової діяльності речей та документів з повною чи частковою зміною основних даних про особу та вигаданими атрибутами документального оформлення підприємства, організації, окремого приміщення, транспортного засобу і легендою щодо їх призначення та діяльності з метою забезпечення нерозголошення дійсних відомостей про осіб, які проводять або залучаються до проведення оперативно-розшукових заходів, негласних штатних та позаштатних працівників оперативних підрозділів Національної поліції України.

ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації.

ВИКОНАВЕЦЬ ЗЛОЧИНУ – фізична особа, яка у співучасті з іншими суб'єктами злочину безпосередньо чи шляхом використання інших осіб, що відповідно до закону не підлягають кримінальній відповідальності за скоєне, вчинила злочин, передбачений Кримінальним кодексом України.

ВИКОНАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ З РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНОЇ ГРУПИ ЧИ ЗЛОЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ – комплекс оперативно-розшукових, оперативно-технічних та пошукових заходів, який полягає у використанні штатних та позаштатних негласних працівників, які короткостроково (тактично) упроваджуються під легендою прикриття в організовані групи та злочинні організації, незаконні збройні формування. Метою зазначеного комплексу заходів є отримання негласним працівником, якого впроваджено в злочинне середовище (організована група, злочинна організація, незаконне збройне формування), значимих відомостей у процесі безпосереднього спілкування з особами, які становлять інтерес. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації здійснюється в строки, установлені законодавством, має вигляд спеціальної, таємної операції, тактика та методи проведення якої визначаються чинним законодавством. Виконання такого завдання здійснюється відповідно до вимог статті 272 КПК України зі збереженням у таємниці достовірних відомостей про особу.

ВИМОГА – офіційний документ, вид запиту до інформаційних підрозділів Національної поліції з метою отримання інформації, що міститься в наявних інформаційних базах стосовно певної особи, речі, факту тощо.

ВИМОГИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ (ПРОТИДІЇ ТЕХНІЧНИМ РОЗВІДКАМ) – встановлені характеристики, властивості, параметри, які висуваються до об'єктів інформаційної діяльності (об'єктів протидії), інформаційно-телекомунікаційних систем, засобів обробки секретної інформації, засобів і комплексів (систем) технічного захисту інформації та їх окремих складових з метою забезпечення захищеності секретної інформації.

ВИНА – психічне ставлення особи до вчиненого нею злочину (суспільно небезпечного діяння і його шкідливих наслідків), що виявляється у формі умислу або необережності. Вина є необхідною умовою юридичної відповідальності особи за вчинене нею правопорушення.

ВИСНОВОК – остаточна думка про щось; логічний підсумок, зроблений на основі спостережень або розгляду якихось фактів.

ВИТІК СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ – результат діяння особи (дії або бездіяльності), внаслідок якого інформація стала відомою чи доступною особам, які не мають права доступу до неї.

ВИТЯГ ІЗ ДОКУМЕНТА – копія документа, що відтворює його частину, засвідчену у встановленому порядку.

ВІДЕОКОНТРОЛЬ МІСЦЯ – оперативно-розшуковий захід з прихованої фіксації відомостей за допомогою відеозапису всередині публічно доступних місць (приміщення, транспортні засоби, інше) без відома їх власника або присутніх у цьому місці осіб за наявності відомостей про те, що розмови і поведінка осіб у цьому місці, а також інші події, що відбуваються, можуть містити інформацію, яка має значення для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності, а також для попередження, виявлення і припинення злочинів, розшуку злочинців та зниклих безвісти.

ВІДЕОКОНТРОЛЬ ОСОБИ –

1. різновид втручання у приватне спілкування, який полягає у негласному спостереженні та фіксації із застосуванням технічних засобів рухів, дій особи, пов'язаних з її діяльністю або місцем перебування;
2. оперативно-розшуковий захід з прихованої фіксації відомостей за допомогою відеозапису як всередині приміщень, транспортних засобів, інших

місць (доступ до яких обмежується їх власниками та публічно доступних), так і ззовні, за наявності відомостей про те, що розмови і поведінка особи, а також інші події, що відбуваються, можуть містити інформацію, яка має значення для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності, а також для попередження, виявлення і припинення злочинів, розшуку злочинців та зниклих безвісти.

ВІДКРИТІ ДЖЕРЕЛА – несекретні джерела інформації, які включають газети, журнали, спеціалізовані видання та Інтернет.

ВІДНЕСЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ДО ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ – процедура прийняття (державним експертом з питань таємниць) рішення про віднесення категорії відомостей або окремих відомостей до державної таємниці з установленням ступеня їх секретності шляхом обґрунтування та визначення можливої шкоди національній безпеці України у разі розголошення цих відомостей, включенням цієї інформації до Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, та з опублікуванням цього Зводу, змін до нього;

ВІДОМЧИЙ АКТ – письмовий документ нормативного або індивідуального характеру, що видають міністерства, інші центральні органи державної виконавчої влади в межах своєї компетенції.

ВІДОМЧИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ – діяльність уповноважених органів, підрозділів та їх посадових осіб, що реалізується у межах визначених законом та відомчими нормативними актами їх повноважень, яка протікає шляхом системного використання таких прийомів і способів, як аналіз, огляд, обстеження, спостереження, перевірка та інспектування, спрямованих на пошук і збір інформації про діяльність підконтрольних суб'єктів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, з метою виявлення допущених відхилень

розшукової діяльності від встановлених вимог та причин і протиріч між реальним положенням справ та заданою моделлю кінцевого результату.

ВІЗУАЛЬНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ – оперативно-розшуковий захід, що полягає у негласному стеженні суб'єктами оперативно-розшукової діяльності за діями фізичних осіб, які становлять оперативний інтерес, із застосуванням оперативно-технічних засобів з метою одержання та закріплення оперативної інформації, що сприяє попередженню та розкриттю злочинів, розшуку злочинців та осіб, які безвісно зникли, або встановленню місця їх знаходження, а також забезпеченню безпеки працівників правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, коли іншими заходами вирішити поставлені завдання неможливо або важко.

ВІЗУАЛЬНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОСОБОЮ – оперативно-розшуковий захід, який проводиться на підставі ухвали слідчого судді, та який представляє собою збирання фактичних даних, необхідних для протидії злочинності шляхом прихованого стеження за встановленою (відомою) фізичною особою в публічно доступних місцях, у тому числі із застосуванням оперативно-технічних засобів, для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності в межах ОРС або виконання доручення слідчого, прокурора щодо проведення НСРД під час досудового розслідування в кримінальному провадженні. Візуальне спостереження за особою проводиться для пошуку, фіксації та перевірки відомостей про особу, її поведінку та тих осіб, з ким ця особа контактує.

ВІЗУАЛЬНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РІЧЧЮ АБО МІСЦЕМ – оперативно-розшуковий захід, який представляє собою збирання фактичних даних, потрібних для протидії злочинності шляхом прихованого стеження в публічно доступних місцях, в тому числі із застосуванням оперативної техніки за невстановленими (невідомими) фізичним особами, які відвідували місце або

контактували з річчю, для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності в межах ОРС або виконання доручення слідчого, прокурора під час досудового розслідування в кримінальному провадженні. Річчю, за якою здійснюється спостереження, може бути будь-який матеріальний об'єкт, що знаходиться у публічно доступному місці і за яким можна здійснювати безперешкодний візуальний контроль, а також виключається можливість його прихованого переміщення (у кишені, валізі, авто тощо).

ВІЙСЬКОВА РОЗВІДКА – вид тактичної розвідки, що організується командирами та штабами в інтересах загальновійськових з'єднань, частин та підрозділів з метою добування відомостей про противника. Найважливіший вид бойового забезпечення військ. Військова розвідка полягає у добуванні, зборі та узагальненні відомостей про бойовий склад, положення, стан угруповань військ наземного противника, характер його дій і наміри, сильних та слабкі сторони, а також ступінь та характер інженерного обладнання займаних ним районів та позицій, системи загороджень, нові засоби боротьби та способи дій в бою.

ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА – у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, є державною службою особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком осіб, пов'язаній із захистом України.

ВІЙСЬКОВА ЧАСТИНА – типова організаційна одиниця, що утримується на окремому штаті і призначається для виконання визначених завдань самостійно або у складі організаційної структури вищого рівня. Під військовими частинами розуміють органи військового управління, з'єднання, військові частини, військові кораблі (екіпажі), військові навчальні заклади та установи.

ВІЙСЬКОВІ ОБ'ЄКТИ – бойові позиції військ, пункти управління, полігони, вузли зв'язку, радіотехнічні системи, бази, склади, об'єкти життєзабезпечення військ.

ВНУТРІШНІ СПРАВИ – суспільні відносини, пов'язані із захистом прав і свобод людини та громадянина, власності, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань, боротьбою із злочинністю, охороною публічного порядку, забезпеченням громадської безпеки та безпеки дорожнього руху, а також у сферах захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні, цивільного захисту та міграції (імміграції та еміграції).

ВОГНЕПАЛЬНА ЗБРОЯ – спеціальний пристрій, в якому заряд (куля, шрот) приводиться в рух миттєвим звільненням хімічної енергії заряду (пороху або іншої пальної суміші).

ВОЄННИЙ СТАН – це особливий правовий режим, що вводиться в країні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності, її територіальній цілісності.

ВПІЗНАВАЛЬНЕ ФОТОГРАФУВАННЯ – фотографування людей і трупів, що здійснюється за спеціальними правилами для їх реєстрації, розшуку та ідентифікації особи.

ВТРУЧАННЯМ У ПРИВАТНЕ СПІЛКУВАННЯ – доступ до змісту спілкування за умов, якщо учасники спілкування мають достатні підстави вважати, що спілкування є приватним.

ГАБІТОСКОПІЯ – це галузь криміналістичної техніки, що вивчає закономірності фіксації зовнішнього вигляду людини в різних відображеннях і розробляє техніко-криміналістичні засоби і методи збирання, дослідження і використання даних про зовнішній вигляд з метою розкриття, розслідування та попередження злочинів.

ГАРАНТІЇ ЗАКОННОСТІ – об'єктивні умови і суб'єктивні фактори, а також спеціальні засоби, що забезпечують режим законності. До об'єктивних гарантій (умовами) відносяться економічні, політичні, ідеологічні, соціальні та правові. До суб'єктивних факторів відносяться стан правової науки, ефективність діяльності політичного керівництва та ін. Спеціальні засоби забезпечення законності – це юридичні й організаційні засоби, призначені виключно для забезпечення законності.

ГАРАНТІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА – система умов, засобів і способів, що забезпечують всім і кожному рівні правові можливості для виявлення, придбання та реалізації своїх прав і свобод. За сферою дії розрізняють міжнародно-правові (планетарні) гарантії, гарантії в рамках регіональних міжнародних співтовариств, внутрішньодержавні та автономні гарантії.

ГЕНЕРАЛЬНА СУКУПНІСТЬ – в кримінальному аналізі сукупність всіх важливих об'єктів, які підлягають вивченню в межах програми дослідження.

ГЛОБАЛЬНА СИСТЕМА РАДІОЕЛЕКТРОННОЇ РОЗВІДКИ «ЕШЕЛОН» – спеціалізована система радіоелектронної розвідки, яка працює у межах угоди про радіотехнічну та розвідувальну безпеку, підписану Австралією, Канадою, Новою Зеландією, Великою Британією та США. Система має можливості перехоплення та аналізу телефонних розмов, факсів,

електронних листів та інших інформаційних потоків в усьому світі шляхом підключення до каналів зв'язку, таким як супутниковий зв'язок, телефонна мережа загального користування.

ГОТУВАННЯ ДО ЗЛОЧИНУ – підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або змова на вчинення злочину, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення злочину.

ГРИМ – зміна обличчя за допомогою спеціальних барвників, пластичних та волосяних наклейок, париків тощо.

ГРИФ ЗАТВЕРДЖЕННЯ – реквізит службового документа, який свідчить про його затвердження посадовою особою або іншим нормативним документом.

ГРИФ ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ – реквізит матеріального носія інформації, що засвідчує ступінь обмеження доступу до такої інформації.

ГРИФ ПОГОДЖЕННЯ – реквізит службового документа, який свідчить про згоду з боку установи, її підрозділу чи посадової особи, що не є авторами цього документа, з його змістом.

Д

ДАКТИЛОСКОПІЧНИЙ ОБЛІК – різновид оперативно-довідкових обліків, що здійснюється на основі відбитків пальців рук усіх осіб, взятих під варту і засуджених до позбавлення волі.

ДАКТИЛОСКОПІЯ – в криміналістиці розділ трасології, що вивчає властивості і характеристики папілярних візерунків шкіри людини, переважно

пальців рук; засоби і методи їх виявлення, фіксації, вилучення і дослідження з метою криміналістичної реєстрації та ідентифікації слідами, виявленим на місці події.

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ – свідомо неправдиве повідомлення, інформація, що не відповідає дійсності, яка за допомогою спеціальних заходів доводиться до відома певних осіб з метою введення їх в оману та дезорієнтації.

ДЕЛЬФІЙСЬКИЙ МЕТОД (МЕТОД ДЕЛЬФІ) – метод колективної експертної оцінки об'єкта (предмета) дослідження (зокрема прогнозування), що ґрунтується на виявленні узгодженої оцінки експертної групи за допомогою незалежного дослідження кожного експерта у кілька турів, причому в кожному наступному турі повідомляються результати дослідження в попередньому для отримання додаткового обґрунтування останньої оцінки.

ДЕРЖАВНА ОХОРОНА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ – це система організаційно-правових, режимних, оперативно-розшукових, інженерно-технічних та інших заходів, які здійснюються спеціально уповноваженими державними органами з метою забезпечення нормального функціонування органів державної влади України, безпеки посадових осіб та об'єктів, визначених законодавством.

ДЕРЖАВНА СИСТЕМА УРЯДОВОГО ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ – система спеціального зв'язку, яка функціонує в інтересах здійснення управління державою у мирний час, за умов надзвичайного та воєнного стану, надзвичайних ситуацій, забезпечення додержання вимог законодавства під час передачі інформації, що містить державну таємницю.

ДЕРЖАВНА ТАЄМНИЦЯ – вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин,

державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України та які у порядку, встановленому законодавством, визнані державною таємницею і підлягають охороні державою.

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ – центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ – центральний орган виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів, віднесених до його компетенції.

ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПЕРТ З ПИТАНЬ ТАЄМНИЦЬ – посадова особа, уповноважена здійснювати, відповідно до Закону України «Про державну таємницю», віднесення інформації до державної таємниці у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, зміни ступеня секретності цієї інформації та її розсекречування.

ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ – лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України – суші, вод, надр, повітряного простору.

ДЕРЖАВНИЙ ПРИМУС – метод здійснення державної влади); психологічний, матеріальний або фізичний (насильницький) вплив

повноважних органів і посадових осіб держави на особу з метою примусити її діяти з волі володарюючого суб'єкта, в інтересах суспільства і держави.

ДЕТЕРМІНАНТИ – конкретні чинники (обставини), які зумовлюють явище.

ДЕТЕРМІНАЦІЯ – об'єктивна зумовленість речей, процесів. Будь-яке явище не виникає саме по собі, поза навколишньою дійсністю, а навпаки — пов'язане з нею, породжено конкретними чинниками й обставинами.

ДЕШИФРУВАННЯ – процес розшифровування тексту, написаного умовними знаками, шрифтом, тайнописом.

ДЖЕРЕЛА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – особи, матеріальні об'єкти, системи, які повідомляють або містять відомості про злочини, що замишляються, готуються, вчиняються або вчинені.

ДЖЕРЕЛО РОЗВІДУВАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ – особи, засоби чи системи, які використовуються для отримання інформації про об'єкт зацікавленості розвідки. Джерелом розвідувальної інформації можуть бути особи, документи, обладнання, технічні прилади тощо.

ДИВЕРСІЙНА СТІЙКІСТЬ – стан забезпеченості безпеки (захищеності) об'єкта, що характеризує певний ступінь його спроможності протистояти внутрішнім і зовнішнім диверсійно-терористичним та екстремістським проявам.

ДИВЕРСІЙНО-РОЗВІДУВАЛЬНА ГРУПА – підрозділ спеціального призначення, що використовується для розвідки і диверсій у тилу противника у воєнний і передвоєнний час з метою дезорганізації тилових установ, знищення

або тимчасового виведення з ладу найважливіших промислових підприємств, військових об'єктів, транспорту, зв'язку, а також збору інформації про супротивника

ДИНАМІКА – кількісні та якісні зміни явища.

ДИНАМІКА ЗЛОЧИННОСТІ –

1. зміна стану і структури злочинності за певний період та на певній території;
2. кількісні та якісні показники зміни злочинності в цілому за певний проміжок часу (зниження або зростання, зміни у структурі тощо).

ДИФАМАЦІЯ – розголошення даних, які ганьблять честь конкретної особи або установи. Від наклепу відрізняється точністю поширюваних відомостей. Використовується для дискредитації опонента. В ОРД може використовуватися для нейтралізації кримінальної активності злочинної групи або окремих її учасників.

ДІЛОВОДСТВО – діяльність, що охоплює сукупність робіт із документування установи й організацію роботи з документами.

ДОВІДКА – документ, що містить опис (стислий або розгорнутий) і підтвердження тих чи інших даних.

ДОВІДКА-МЕМОРАНДУМ – аналітичний документ за визначеним напрямом, в якому хронологічно викладаються та узагальнюються результати проведених оперативно-розшукових заходів, інформація, отримана з різних джерел, результати її перевірки тощо.

ДОКАЗИ – фактичні дані, отримані у передбаченому законом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи

відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

ДОКУМЕНТ – матеріальний носій, що містить зафіксовану за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі.

ДОКУМЕНТАЛЬНА ФОРМА ВІДОМЧОГО КОНТРОЛЮ – форма відомчого контролю за оперативно-розшуковою діяльністю заснована на вивченні різноманітних документів оперативно-службової діяльності (довідок, звітів, справ оперативного обліку тощо).

ДОКУМЕНТ ВИХІДНИЙ – документ, що надійшов до організації.

ДОКУМЕНТ ВНУТРІШНІЙ – документ, створений у межах організації, установи і призначений для виконання цією організацією чи установою.

ДОКУМЕНТ ВХІДНИЙ – документ, що надійшов до організації.

ДОКУМЕНТООБІГ – комплекс робіт із документами, укладеними чи отриманими установою або організацією: прийняття, розподіл, реєстрація, контроль за виконанням, формування справ зберігання й використання документації, рух документованої інформації між інстанціями.

ДОКУМЕНТ ПЕРВИННИЙ – документ, що містить у собі вихідну інформацію.

ДОКУМЕНТУВАННЯ – здійснюваний за оперативно-розшуковою справою процес негласного збирання, фіксації, систематизації, перевірки та оцінювання фактичних даних про подію злочину й осіб, причетних до його

підготовки або вчинення, забезпечення можливості їх використання для попередження та розкриття злочинів, а також застосування до розроблювальних передбачених законом заходів відповідальності.

ДОПИТ – слідча дія, в процесі якої слідчий отримує від особи, яка володіє відомостями, що мають значення для кримінального провадження, словесну інформацію про обставини події злочину та інші факти, які мають значення для встановлення об'єктивної істини і забезпечення правильного застосування закону.

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА – документ, адресований керівникові установи, що інформує його про певний невідомий факт, подію тощо та містить пропозиції автора з приводу викладеного.

ДОПУСК ДО ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ – оформлення права громадянина на доступ до секретної інформації.

ДОРІЖКА СЛІДІВ – система слідів ніг людини, що складається з декількох послідовно розташованих відбитків взуття або босих ніг.

ДОРУЧЕННЯ – документ, що уповноважує його пред'явника виконувати визначені дії від імені іншої особи.

ДОСВІД ЗЛОЧИННИЙ –

1. у широкому розумінні – сукупність негативних звичок і норм поведінки, що ґрунтуються на антисуспільній моралі, на основі яких у окремих осіб формуються професійні навички вчинення злочинів;
2. у вузькому розумінні – сукупність знань про шляхи досягнення мети злочину та створення перешкод для його викриття.

ДОСТОВІРНА ІНФОРМАЦІЯ – інформація, яка, зважаючи на джерело отримання та її природу, є правдоподібною та такою, що дозволяє вважати факт, що висвітлюється, реально існуючим.

ДОСТОВІРНІСТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – один з критеріїв оцінки оперативно-розшукової інформації, що характеризує її об'єктивність та відповідність дійсності.

ДОСТУП ДО ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ – надання повноважною посадовою особою дозволу громадянину на ознайомлення з конкретною секретною інформацією та провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею, або ознайомлення з конкретною секретною інформацією та провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею, цією посадовою особою відповідно до її службових повноважень.

ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

ДОСУДОВЕ СЛІДСТВО – форма досудового розслідування, в якій здійснюється розслідування злочинів.

Е

ЕКСГУМАЦІЯ – виймання трупа з місця його поховання згідно з правилами, передбаченими кримінальним процесуальним законодавством для проведення судово-медичного дослідження.

ЕКСТРАДИЦІЯ – форма міжнародної співпраці держав в боротьбі зі злочинністю, яка полягає в арешті і передачі однією державою іншій (за запитом) особи, що підозрюється або обвинувачується в скоєнні злочину, або ж засудженого злочинця.

Є

ЄВРОПЕЙСЬКА РАДА – інституція Європейського Союзу, яка складається з голів держав або урядів з-поміж країн-членів ЄС, а також Голови Європейської комісії, мета якої – планування політики Європейського Союзу. Засідання проводяться принаймні двічі на шість місяців в Брюсселі.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ – парламентський орган Європейського Союзу, який складається з 766 європейських депутатів з 28 країн-членів ЄС.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ – економічний та політичний союз держав – членів Європейських Спільнот, створений згідно з Договором про Європейський Союз, що підписаний у лютому 1992 року і є чинним з листопада 1993 року. На сьогодні до ЄС входять 28 європейських держав з населенням понад 505 млн. осіб. Серед інституцій ЄС – Європейська комісія, Рада ЄС, Європейська рада, Суд ЄС, Європейський парламент тощо.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД – вищий судовий орган Європейського Союзу. Знаходиться в Люксембурзі. Перевіряє на відповідність законодавству ЄС документи, видані європейськими інституціями та урядами, а також ухвалює

рішення щодо тлумачення та застосування законодавства ЄС на запит судів країн-членів ЄС.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ – судовий орган Ради Європи, створений для забезпечення дотримання державами-членами Ради Європи їхніх зобов'язань за Європейською Конвенцією з прав людини та протоколами до неї. Основне завдання Європейського Суду з прав людини – тлумачення та застосування Європейської Конвенції з прав людини та протоколів до неї. Складається з 47 суддів та Секретаріату. Знаходиться в Стразбурзі.

ЄВРОПОЛ – Європейська поліцейська організація, орган Ради Європи, призначений координувати зусилля держав – членів Європейського Союзу з протидії злочинності. Європол було створено відповідно до Конвенції Європейського Союзу про Європол від 26 липня 1995 року. Європол розпочав свою роботу з 1 липня 1999 року в Гаазі (Нідерланди). Членами Європолу можуть бути лише держави – члени Європейського Союзу. Інші держави співпрацюють з Європолом на підставі спеціальних угод.

ЄДИНИЙ ОБЛІК – цілісна система реєстрації органами та підрозділами Національної поліції України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події.

ЄДИНИЙ РЕЄСТР ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ – електронна база даних, створена за допомогою автоматизованої системи, відповідно до якої здійснюється збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних про: 1) час та дату надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або виявлення з іншого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення; 2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника; 3) інше джерело, з якого

виявлені обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення; 4) короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела; 5) попередню правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) Кримінального кодексу України; 6) передачу матеріалів та відомостей іншому органу досудового розслідування або за місцем проведення досудового розслідування (ч. 5 ст. 36, ч. 7 ст. 214, ст. 216, ст. 218 КПК України); 7) прізвище, ім'я, по батькові та посада слідчого, прокурора, який вніс відомості до Реєстру та/або розпочав досудове розслідування; 8) дату затримання особи; 9) обрання, зміну та скасування запобіжного заходу (ст. ст. 178, 200, 202 КПК); 10) час та дату повідомлення про підозру, відомості про особу, яку повідомлено про підозру, правову кваліфікацію кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; 11) зупинення та відновлення досудового розслідування; 12) оголошення розшуку підозрюваного; 13) об'єднання та виділення досудових розслідувань; 14) продовження строків досудового розслідування та тримання під вартою; 15) встановлені, відшкодовані матеріальні збитки, суми пред'явлених позовів у кримінальному провадженні, вартість арештованого майна; 16) закінчення досудового розслідування.

Ж

ЖАРГОН – (див. Арго) позанормативне усне спілкування членів певної групи (у тому числі злочинного середовища).

ЖИТЛО – особистий будинок з усіма приміщеннями, які призначені для постійного чи тимчасового проживання в них, а також ті приміщення, які, хоча й не призначені для постійного чи тимчасового проживання в них, але є складовою будинку; будь-яке житлове приміщення, незалежно від форми власності, яке належить до житлового фонду і використовується для постійного

або тимчасового проживання (будинок, квартира в будинку будь-якої форми власності, окрема кімната в квартирі тощо); будь-яке інше приміщення або забудова, які не належать до житлового фонду, але пристосовані для тимчасового проживання (дача, садовий будинок тощо).

ЖУРНАЛ – документ, що укладається за певною формою, і містить систематичні записи відомостей, подій, рішень тощо.

3

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОСІБ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ – здійснення правоохоронними органами правових, організаційно-технічних та інших заходів, спрямованих на захист життя, житла, здоров'я та майна цих осіб від протиправних посягань, з метою створення необхідних умов для належного відправлення правосуддя.

ЗАБОРОНА – спосіб правового регулювання, який виражається у покладанні обов'язки утримуватися від певних дій.

ЗАВДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – надання можливості оперативного одержання інформації в повному, систематизованому і зручному для використання вигляді для розкриття, розслідування, попередження злочинів та розшуку злочинців; збирання, опрацювання, узагальнення та аналіз оперативної, оперативно-розшукової, оперативно-довідкової, аналітичної, статистичної і контрольної інформації для оцінки ситуації і прийняття обґрунтованих оптимальних рішень на всіх рівнях управління Національної поліції України; інтеграція і систематизація оперативних обліків Національної поліції України на всіх рівнях; створення умов для ефективного функціонування оперативних обліків, забезпечення їхньої повноти, вірогідності та актуальності;

забезпечення комплексного захисту інформації та розмежування доступу до інформації.

ЗАВДАННЯ КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – добування, аналітична обробка та використання інформації, що містить ознаки або факти розвідувальної, терористичної та іншої діяльності спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих груп та осіб на шкоду державній безпеці України; протидія розвідувальній, терористичній та іншій діяльності спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих груп та осіб на шкоду державній безпеці України; розроблення і реалізація заходів щодо запобігання, усунення та нейтралізації загроз інтересам держави, суспільства та правам громадян.

ЗАВДАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – пошук і фіксація фактичних даних [про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України](#), розвідувально-підкривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки [громадян](#), суспільства і держави.

ЗАВДАННЯ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – добування, аналітична обробка та надання визначеним законом органам державної влади розвідувальної інформації; здійснення спеціальних заходів, спрямованих на підтримку національних інтересів і державної політики України в економічній, політичній, воєнній, військово-технічній, екологічній та інформаційній сферах, зміцнення обороноздатності, економічного і науково-технічного розвитку, захисту та охорони державного кордону; забезпечення безпечного функціонування установ України за кордоном, безпеки співробітників цих установ та членів їх сімей у країні перебування, а також відряджених за кордон

громадян України, які обізнані у відомостях, що становлять державну таємницю; участь у боротьбі з тероризмом, міжнародною організованою злочинністю, незаконним обігом наркотичних засобів, незаконною торгівлею зброєю і технологією її виготовлення, незаконною міграцією у порядку, визначеному законом; вжиття заходів протидії зовнішнім загрозам національній безпеці України, життю, здоров'ю її громадян та об'єктам державної власності за межами України.

ЗАГРОЗА – сукупність умов і факторів, що створюють небезпеку життєво важливим інтересам людини, суспільства, держави, навколишнього середовища.

ЗАГРОЗИ ДЛЯ СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ – сукупність умов і факторів, що створюють небезпеку витоку, можливості блокування чи порушення цілісності секретної інформації.

ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ – наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України.

ЗАКОННІСТЬ – суспільно-політичний режим, що полягає в пануванні права й закону в суспільному житті, неухильному здійсненні приписів правових норм всіма учасниками суспільних відносин, послідовній боротьбі з правопорушеннями і відсутності свавілля в діяльності посадових осіб.

ЗАКРИТТЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ СПРАВИ – це прийняття рішення відповідним керівником оперативного підрозділу щодо припинення здійснення оперативно-розшукової діяльності в рамках окремої категорії оперативно-розшукових справ.

ЗАМАХ НА ЗЛОЧИН – вчинення особою з прямим умислом діяння (дії або бездіяльності), безпосередньо спрямованого на вчинення злочину, передбаченого відповідною статтею Особливої частини Кримінального кодексу України, якщо при цьому злочин не було доведено до кінця з причин, що не залежали від її волі.

ЗАПАХОВІ РЕЧОВИНИ – вид спеціальних хімічних речовин, які мають характерних стійкий запах та можуть бути виявлені спеціально тренованими собаками.

ЗАПИТ – різновид документу, який офіційно надсилається на адресу юридичної або фізичної особи з метою отримання відомостей стосовно підтвердження або спростування певного факту, встановлення обставин подій тощо. Запит є одним з видів наведення довідок в оперативно-розшуковій діяльності.

ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ – комплекс оперативно-розшукових заходів, спрямованих на виявлення осіб, що замислили і підготували злочини, і вчинення стосовно них профілактичного впливу з метою недопущення продовження й завершення злочинних намірів.

ЗАРУЧНИК – фізична особа, яка захоплена і (або) утримується з метою спонукання державного органу, підприємства, установи чи організації або окремих осіб здійснити якусь дію або утриматися від здійснення якоїсь дії як умови звільнення особи, що захоплена і (або) утримується.

ЗАСЕКРЕЧУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ НОСІЇВ ІНФОРМАЦІЇ – введення у встановленому законодавством порядку обмежень на поширення та доступ до конкретної секретної інформації шляхом надання відповідного грифу

секретності документам, виробам або іншим матеріальним носіям цієї інформації.

ЗАСІДКА – приховане розміщення та очікування працівниками оперативних підрозділів осіб, що вчинили злочин, розшукуваних осіб в місцях їх вірогідної появи з метою затримання.

ЗАСЛОН – елемент бойового порядку групи блокування, службово-розшуковий наряд, призначений для перекриття вірогідного напрямку руху розшукуваних злочинців або рубежу блокування.

ЗАСОБИ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ – предмети, речі, за допомогою яких злочин було вчинено, які використовувались для полегшення вчинення злочину, але безпосереднього фізичного впливу не заподіювали (підроблені документи, формений одяг тощо).

ЗАСОБИ ЗВ'ЯЗКУ – технічне обладнання, що використовується для організації зв'язку.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – засоби, призначені для публічного поширення друкованої або аудіовізуальної інформації.

ЗАСОБИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – сукупність передбачених чинним законодавством та відомчими нормативними актами спеціальних обліків, що забезпечують накопичення, обробку, зберігання та використання інформації про факти, предмети і осіб, що становлять оперативний інтерес, а також оперативної техніки, службово-розшукового собаківництва, розвідувальних комп'ютерних програм, житлових, службових та інших приміщень, засобів маскування та імітації, об'єктів, які виконують

функцію предмета злочину, що використовуються оперативними підрозділами для попередження, припинення і розкриття злочинів.

ЗАСОБИ СИГНАЛІЗАЦІЇ ТА РАДІОПРИЛАДИ – засоби оперативно-розшукової діяльності, які застосовуються для дистанційного виявлення і контролю дій осіб, які розробляються у зв'язку з підготовкою до вчинення особливо тяжкого або тяжкого злочину, осіб, стосовно яких уживаються заходи безпеки, у тому числі учасників кримінального процесу.

ЗАСОБИ ФІКСАЦІЇ – прилади, апаратура, технічні комплекти, матеріали, речовини, за допомогою яких можна зафіксувати на матеріальному носії інформацію, скопіювати, змодельовати та зберігати її.

ЗАСУДЖЕНИЙ – особа, відносно якої вирок, винесений судом, вступив у законну силу і якій призначено покарання, передбачене кримінальним законом.

ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ – сукупність правових, адміністративних, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, цілісність інформації та належний порядок доступу до неї.

ЗАХОДИ ПЕРЕКОНАННЯ – заходи, сутність яких полягає у тому, що працівник оперативного підрозділу впливає на свідомість, волю та поведінку особи, яка виношує намір вчинити злочин, з метою відмови її від вчинення злочину.

ЗАХОПЛЕННЯ ЗЛОЧИНЦЯ – раптове силове затримання особи, що вчинила злочин.

ЗАЯВА – документ, у якому приватна чи посадова особа звертається з проханням чи пропозицією на адресу установи чи посадової особи. Офіційне повідомлення в усній формі, в якому викладається певне прохання, теж називається заявою.

ЗАЯВНИК – фізична або юридична особа, яка звернулася із заявою або повідомленням про кримінальне правопорушення до органу державної влади, уповноваженого розпочати досудове розслідування.

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ – військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості.

ЗВІД ВІДОМОСТЕЙ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ДЕРЖАВНУ ТАЄМНИЦЮ – нормативний акт, в якому зведено переліки відомостей, що згідно з рішеннями державних експертів з питань таємниць становлять державну таємницю у визначених сферах.

ЗВ'ЯЗОК ЕЛЕКТРИЧНИЙ – передача, випромінювання або прийом знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, провідових, оптичних або інших електромагнітних системах.

«ЗЛОДІЙ У ЗАКОНІ» –

1. «звання», яке присвоюється на спеціальному злочинному зібранні особі, яка володіє в середовищі професійних злочинців авторитетом, що ґрунтується на значному злочинному досвіді, здатністю організовувати чи керувати злочинними групами, дотримується традицій та правил такого середовища або внесла значні суми до грошового фонду злочинного угруповання;

2. особа, яка має відповідне «звання» і виконує такі функції: приймає новачків до складу «общакової братви» (у групу «злодіїв у законі» або авторитетів злочинного середовища) або самостійно визначає основні напрями і форми злочинної діяльності, форми, джерела й обсяги поповнення грошових фондів злочинного угруповання; взаємодіє з організаторами і керівниками інших злочинних груп; вершить «правосуддя» стосовно членів злочинного угруповання тощо.

ЗЛОЧИН – передбачене Кримінальним кодексом України суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину.

ЗЛОЧИН НЕВЕЛИКОЇ ТЯЖКОСТІ – злочин, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років, або інше, більш м'яке покарання за винятком основного покарання у виді штрафу в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

ЗЛОЧИН ОСОБЛИВО ТЯЖКИЙ – злочин, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк понад десять років або довічного позбавлення волі.

ЗЛОЧИН СЕРЕДНЬОЇ ТЯЖКОСТІ – злочин, за який передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років.

ЗЛОЧИН ТЯЖКИЙ – злочин, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк не більше десяти років.

ЗЛОЧИННА ОРГАНІЗАЦІЯ – стійке ієрархічне об'єднанням декількох осіб (п'ять і більше), члени якого або структурні частини якого за попередньою

змовою зорганізувалися для спільної діяльності з метою безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів учасниками цієї організації, або керівництва чи координації злочинної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших злочинних груп.

ЗЛОЧИННА СУБКУЛЬТУРА – сукупність особливих правил поведінки, звичаїв, які формуються в злочинному середовищі, характеризуються антигромадською спрямованістю і призначені для забезпечення досягнення внутрішніх і зовнішніх цілей функціонування злочинних організацій («злочинський кодекс», жаргон, татуювання тощо).

ЗЛОЧИННЕ ДІЯННЯ – суспільно небезпечна, протиправна, вольова поведінка особи у формі дії чи бездіяльності, що посягає на охоронювані кримінальним законом суспільні відносини.

ЗЛОЧИННІСТЬ – відносно масове, історично мінливе, соціальне і кримінально-правове явище, що являє собою цілісну сукупність всіх злочинів, вчинених на певній території за відповідний період часу.

ЗЛОЧИННІСТЬ ГРУПОВА –

1. злочинна діяльність групи осіб;
2. сукупність кримінально караних діянь, вчинених групою осіб.

ЗНАРЯДДЯ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ – будь-які предмети, які безпосередньо використовуються особою для вчинення злочину (транспортні засоби, вогнепальна і холодна зброя, технічне устаткування).

ЗНЕОСОБЛЕННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ – вилучення відомостей, які дають змогу прямо чи опосередковано ідентифікувати особу.

ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ТРАНСПОРТНИХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ (мереж, що забезпечують передавання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого виду між підключеними до неї телекомунікаційними мережами доступу) – різновид втручання у приватне спілкування, яке проводиться без відома осіб, які використовують засоби телекомунікацій для передавання інформації, на підставі ухвали слідчого судді, якщо під час його проведення можна встановити обставини, які мають значення для кримінального провадження.

ЗОВНІШНІЙ ВИГЛЯД ЛЮДИНИ – сукупність відомостей про людину, що сприймаються зором.

ЗОНА МИТНОГО КОНТРОЛЮ – місце, визначене митними органами в пунктах пропуску через державний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого митні органи здійснюють митні формальності.

I

ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ОЗНАКА – індивідуальна, специфічна властивість об'єкта, що виділяє його з певної кількості однорідних об'єктів і використовується в процесі ідентифікації.

ІДЕНТИФІКАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС ОЗНАК – сукупність індивідуально-визначених, стійких ознак, неповторних за їх співвідношенням, місцем розташування та іншими особливостями в порівнюваних об'єктах.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ – встановлення тотожності об'єкта або особистості за сукупністю загальних і окремих ознак.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ БІОМЕТРИЧНА – установлення належності паспорту (інших документів) конкретній особі шляхом розпізнавання і

зіставлення біометричних даних (кольору очей, малюнку сітківки ока, відбитків пальців, геометрії руки, рис обличчя тощо), що зафіксовані носіями цих даних, з особистими даними власника.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЛЮДИНИ ЗА ОЗНАКАМИ ЗОВНІШНОСТІ – установлення тотожності або відмінності конкретної особи шляхом описання зовнішності за визначеною системою прикмет із застосуванням спеціальної термінології.

ІЄРАРХІЧНІСТЬ ЗЛОЧИННОЇ ГРУПИ – властивість злочинної групи, що полягає у підпорядкованості її учасників організатору і забезпечує певний порядок керування таким об'єднанням, а також сприяє збереженню функціональних зв'язків та принципів взаємозалежності його учасників або структурних частин при здійсненні спільної злочинної діяльності.

ІЗОЛЯТОР ТИМЧАСОВОГО ТРИМАННЯ – спеціальна установа для роздільного тримання: осіб, затриманих за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення; осіб, затриманих на підставі ухвали слідчого судді про дозвіл на затримання з метою приводу; осіб, стосовно яких застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою на строк до 3 діб (якщо доставляння ув'язнених до слідчого ізолятора у цей період неможливе через віддаленість або відсутність належних шляхів сполучення, вони можуть утримуватись в ІТТ не більше 10 діб); засуджених, які прибули із СІЗО та установ виконання покарань у зв'язку з розглядом справи в суді або проведенням з ними слідчих (розшукових) дій; адміністративно арештованих – за відсутності спеціального приймальника для утримання осіб, підданих адміністративному арешту.

ІМІТУВАННЯ ОБСТАНОВКИ ЗЛОЧИНУ – форма контролю за вчиненням злочину, яка являє собою сукупність здійснюваних за єдиним замислом (планом) заходів, з використанням спеціальних імітаційних засобів, з

метою створення відповідних умов щодо спонукання особи (чи групи осіб), яка готує вчинення або вчиняє злочинні дії, до поведінки, що охоплюється її умислом і одночасно дозволяє запобігти, попередити чи розслідувати тяжкі та особливо тяжкі злочини проти особи, суспільства та держави.

ІНДИКАТОРИ – вид спеціальних хімічних речовин, які є безбарвними, але при взаємодії з певними хімічними речовинами (реагентами) набувають певного забарвлення.

ІНОЗЕМНА ВАЛЮТА – іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу.

ІНСЦЕНУВАННЯ ЗЛОЧИНУ – умисне створення обстановки, що не відповідає тому, що фактично сталося на цьому місці події; служить одним із способів приховування злочинів.

ІНТЕГРОВАНА ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВА СИСТЕМА – єдиний інформаційно-аналітичний комплекс, створений із використанням сучасних інформаційних технологій, комп'ютерного та телекомунікаційного обладнання з метою об'єднання існуючих в інформаційних підсистемах відомостей та підтримки службової діяльності органів і підрозділів Національної поліції.

ІНТЕРНЕТ – всесвітня інформаційна система загального доступу, яка логічно зв'язана глобальним адресним простором та базується на Інтернет-протоколі, визначеному міжнародними стандартами.

ІНТЕРНЕТ-РОЗВІДКА – систематична діяльність із пошуку, аналізу і представленню результатів на основі відкритих джерел, доступних через мережу Інтернет.

ІНТЕРПОЛ – міжнародна організація кримінальної поліції. Створена у 1923 році. У 1971 році визнано її міжурядовий статус. До складу входять 190 країн світу, які фінансують організацію шляхом щорічних внесків. За розміром друга міжнародна міжурядова організація після ООН. Штабквартира знаходиться в Ліоні (Франція). Основним завданням є координація зусиль окремих країн і проведення єдиної політики в галузі боротьби з загальнокримінальною злочинністю. Серед інших основних завдань можна відзначити координацію міжнародного розшуку, а також боротьбу з: торгівлею людьми, організованими злочинними групами та організаціями, контрабандою наркотиків, злочинами у сфері економіки та високих технологій, фальшуванням, підробкою цінних паперів та дитячою порнографією. Останнім часом велика увага приділяється громадській безпеці та боротьбі з тероризмом.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА – стан захищеності інформації та інформаційних систем від несанкціонованого доступу.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ» – база даних, у якій обліковуються відомості про зареєстровані в органах (підрозділах) Національної поліції України адміністративні правопорушення, за матеріалами яких уповноваженими на те працівниками поліції складено протоколи про адміністративні правопорушення.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «ЄДИНИЙ ОБЛІК» – база даних, у якій обліковуються відомості про події, кримінальні та адміністративні правопорушення, надзвичайні події, викладені в заявах (повідомлення, рапорти), що зареєстровані в чергових частинах органів (підрозділів) Національної поліції України.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «ЗАРЕЄСТРОВАНА ЗБРОЯ» – база даних, що містить інформацію про вогнепальну та холодну зброю, яка використовується фізичними та юридичними особами легально та зареєстрована в дозвільній системі Національної поліції України.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «ЗАТРИМАНІ ТА ДОСТАВЛЕНІ» – база даних, у якій обліковуються особи, затримані і доставлені до органу (підрозділу) Національної поліції України для встановлення їх особистості та з'ясування обставин учиненого правопорушення.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «КОРУПЦІЯ» – база даних, у якій обліковуються відомості про зареєстровані корупційні правопорушення, за матеріалами яких уповноваженими працівниками поліції у сфері протидії корупції складено протоколи про вчинення корупційних правопорушень, а осіб, які вчинили ці правопорушення, рішеннями судів притягнуто до відповідальності за корупційні правопорушення.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «КРИМІНАЛЬНА ЗБРОЯ» – база відомостей про зброю, викрадену, утрачену, знайдену, здану до органів (підрозділів) Національної поліції України, вилучену працівниками поліції з числа тієї, що незаконно зберігалася, незалежно від її технічного стану, що має індивідуальні заводські (фабричні) номери або номери деталей.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «МІГРАНТ» – база даних, у якій обліковується інформація про осіб, затриманих за порушення законодавства України про державний кордон, про правовий статус іноземців та осіб без громадянства.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «ОСОБА» – база даних, у якій обліковуються особи, які вчиняють протиправні діяння, становлять групу

ризик, стосовно яких здійснюється профілактична робота.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «РІЧ» – база обліку речей, викрадених, вилучених у громадян (належність яких не встановлена) з ознаками підроблення, заборонених або обмежених у цивільному обігу, знайдених або вилучених з камер схову вокзалів, портів, аеропортів та зданих до органів (підрозділів) Національної поліції України. База даних «Річ» складається з підсистем «Номерна річ», «Антикваріат».

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «РОЗШУК» ТА «ПІЗНАННЯ» – бази даних, у яких обліковуються підозрювані, обвинувачені та підсудні, що переховуються від органів досудового слідства, слідчого судді та суду; засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі, які ухиляються від відбуття кримінального покарання; безвісти зниклі особи; невідомі труп; невідомі хворі та діти, які не можуть повідомити інформацію про себе; особи, які переховуються від правоохоронних органів інших країн, країн – членів Інтерполу.

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА «УГОН» – база даних, у якій обліковуються відомості про транспортні засоби (автомобілі, мотоцикли, мопеди, плавзасоби), які розшуковуються органами (підрозділами) Національної поліції України, правоохоронними органами інших держав.

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ЗАГАЛЬНОГО ДОСТУПУ – сукупність телекомунікаційних мереж та засобів для накопичення, обробки, зберігання та передавання даних.

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА «ЦУНАМІ» – система централізованого управління нарядами патрульної служби, яка являє собою комплекс апаратних та програмних засобів, а також персоналу, що призначений для управління силами й засобами органів Національної поліції. Система дозволяє візуально

відображати на електронній карті міста місця вчинення злочинів, усі наявні мобільні патрульні наряди, оснащені GPS-приймачами, які в цей період часу виконують службові обов'язки на маршрутах.

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ – організаційно-технічні системи, в яких реалізуються технології обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – передбачена законодавством України система запроваджених заходів, спрямованих на збір, узагальнення, аналіз, зберігання та використання інформації, у тому числі обмеженого доступу, що має значення для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності в інтересах досудового слідства, безпеки громадян, суспільства і держави.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ – захід, який полягає в цілеспрямованому пошуку та отриманні інформації загального користування з телекомунікаційних мереж та інформаційних систем, інших джерел з метою виявлення негативних тенденцій щодо стану злочинності та відомостей криміногенного, кримінального характеру.

ІНФОРМАЦІЯ – будь-які відомості та/або дані, подані у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб, які можуть бути збережені на матеріальних носіях.

ІНФОРМАЦІЯ ВІДКРИТОГО ХАРАКТЕРУ – будь-які відомості щодо яких не передбачено спеціального режиму їх зберігання та захисту від несанкціонованого доступу (наприклад, повідомлення, публікації та виступи в засобах масової інформації; інформаційні повідомлення, огляди та коментарі,

статистичні дані, підготовлені органами влади і управління, інформація із всесвітньої мережі Інтернет тощо).

ІНФОРМАЦІЯ ДОСТАТНЯ – в ОРД інформація, яка за своїм обсягом, змістом, джерелом походження свідчить про можливу підготовку до вчинення злочину особою, відповідальність за яку передбачено КК України, стосовно якої вона зібрана.

ІНФОРМАЦІЯ КОНФІДЕНЦІЙНА – інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень.

ІНФОРМАЦІЯ НЕДОСТОВІРНА – відомості, які не відповідають дійсності.

ІНФОРМАЦІЯ, ОДЕРЖАНА В УСТАНОВЛЕНОМУ ЗАКОНОМ ПОРЯДКУ – відомості, які надійшли в порядку і з джерел, що не суперечать установленим законодавством України нормам.

ІНФОРМАЦІЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА – фактичні дані, що мають безпосереднє або перспективне (потенційне) значення для вирішення стратегічних, тактичних і організаційних задач оперативно-розшукової діяльності, одержані оперативними підрозділами гласними і негласними методами із будь-яких не заборонених законом джерел, або отримані в ході аналітичного опрацювання первинних даних. Оперативна інформація є суб'єктивною оцінкою, яку дає джерело діяння певної особи чи групи осіб щодо наявності в ньому ознак правопорушення. Отримана оперативна інформація підлягає попередній перевірці.

ІНФОРМАЦІЯ СТАТИСТИЧНА – офіційно документована державна

інформація, яка дає кількісну характеристику масових явищ і процесів, що відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя.

ІНФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЧНА – узагальнена інформація по основних напрямках роботи оперативного підрозділу за тривалий період, яка містить аналітичні висновки і конкретні відомості (зв'язки, адреси, алгоритм діяльності осіб, які розробляються, вихідна інформація, співставлення цих даних з іншою оперативною інформацією тощо).

ІНФРАСТРУКТУРА ЗЛОЧИННОСТІ – середовище і підґрунтя, яке зовнішньо не проявляє кримінальних ознак, однак сприяє консолідації злочинних елементів, створенню ними організованих угруповань і обслуговує матеріальні, фінансові, субкультурні, кадрові та інші потреби злочинної системи.

К

КАДРИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ – співробітники-військовослужбовці, працівники, які уклали трудовий договір із Службою безпеки України, а також військовослужбовці строкової служби.

КАДРОВИЙ СКЛАД РОЗВІДУВАЛЬНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ – військовослужбовці і службовці, які за посадами, що вони займають у цих органах, підпорядкованих їм навчальних закладах та науково-дослідних установах, виконують функціональні обов'язки, безпосередньо пов'язані з розвідувальною діяльністю.

КАМЕРА – обладнане відповідно до чинного законодавства житлове приміщення, призначене для тримання ув'язнених і засуджених у кількості двох і більше осіб.

КАМЕРА ОДИНОЧНА – приміщення, обладнане відповідно до законодавства, призначене для одиночного тримання ув'язнених і засуджених, у тому числі з метою забезпечення особистої безпеки, за медичними показаннями, попередження негативного впливу на інших ув'язнених і засуджених тощо.

КАНАЛ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ – сукупність технічних засобів, призначених для перенесення електричних сигналів між двома пунктами телекомунікаційної мережі, і який характеризується смугою частот та/або швидкістю передачі.

КАРТКА (ПОВІДОМЛЕННЯ) ІНТЕРПОЛУ «БЛАКИТНА» – один з видів документів Системи міжнародних повідомлень Інтерполу (повідомлень з кольоровим кутом), що містить інформацію та завдання щодо здійснення спостереження та збору оперативних матеріалів про особу, яка перебуває поза межами країни-ініціатора. В ній міститься наступна інформація: П.І.Б., інші прізвища та імена особи, прізвиська особи в злочинному середовищі, професії та мови, якими особа володіє, її документи, фотографії, відомості про батьків, вчинений злочин (обставини зникнення) тощо.

КАРТКА (ПОВІДОМЛЕННЯ) ІНТЕРПОЛУ «ЖОВТА» – один з видів документів Системи міжнародних повідомлень Інтерполу (повідомлень з кольоровим кутом), що містить інформацію про осіб, зниклих безвісти, з метою їх розшуку та ідентифікації.

КАРТКА (ПОВІДОМЛЕННЯ) ІНТЕРПОЛУ «ЗЕЛЕНА» – один з видів документів Системи міжнародних повідомлень Інтерполу (повідомлень з кольоровим кутом), що містить інформацію та завдання щодо спостереження за особами, схильними до вчинення правопорушень, які можуть займатися злочинною діяльністю в інших країнах. Такі повідомлення можуть

використовуватись для спостереження за особами, у т.ч. членів транснаціональних організованих злочинних угруповань, для попередження їх злочинної діяльності за кордоном, для розкриття та розслідування конкретних злочинів, вчинених ними, вивчення їх злочинних зв'язків, способів вчинення ними злочинів тощо.

КАРТКА (ПОВІДОМЛЕННЯ) ІНТЕРПОЛУ «ПОМАРАНЧЕВА» – один з видів документів Системи міжнародних повідомлень Інтерполу (повідомлень з кольоровим кутом), яка містить інформацію щодо осіб, методів та способів вчинення терористичних актів.

КАРТКА (ПОВІДОМЛЕННЯ) ІНТЕРПОЛУ «ЧЕРВОНА» – один з видів документів Системи міжнародних повідомлень Інтерполу (повідомлень з кольоровим кутом), що містить інформацію про особу, яка розшукується за вчинення злочину, та завдання щодо її затримання з метою видачі (екстрадиції). Ці повідомлення містять повний текст вироку суду про призначення покарання у вигляді позбавлення волі на термін не менше 6 місяців; постанови суду про обрання запобіжним заходом узяття під варту або отримання дозволу на її затримання та доставку до суду під вартою і детальний опис учиненого злочину. Таке повідомлення є достатньою підставою для затримання такої особи та взяття її під варту для видачі (екстрадиції) правоохоронним органам країн, що оголосили її в розшук.

КАРТКА (ПОВІДОМЛЕННЯ) ІНТЕРПОЛУ «ЧОРНА» – один з видів документів Системи міжнародних повідомлень Інтерполу (повідомлень з кольоровим кутом), що містить детальний опис знайденого трупа, а також відбитки пальців (у разі їх наявності), з метою його ідентифікації, щодо якого існують підстави вважати, що загиблий за життя походив з іншої держави.

КАРЦЕР – приміщення, призначене для тримання ув'язнених і засуджених, які злісно порушують вимоги режиму і до яких застосоване стягнення на підставі статті 15 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

КАТЕГОРІЯ РЕЖИМУ СЕКРЕТНОСТІ – категорія, яка характеризує важливість та обсяги відомостей, що становлять державну таємницю, які зосереджені в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях.

КВАЛІФІКАЦІЯ ЗЛОЧИНУ – це встановлення та юридичне закріплення повної відповідності між ознаками вчиненого діяння та ознаками складу злочину, передбаченого кримінально-правовою нормою.

КЕРІВНИК ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ГРУПИ – учасник організованої злочинної групи, який володіє правом віддавати вказівки, обов'язкові для виконання іншими учасниками групи; встановлювати функції останніх усередині групи; визначати об'єкт (об'єкти) злочину (злочинів), час, метод і способи його (їх) здійснення; розподіляти доходи від злочинної діяльності; приймати в групу і виключати з неї інших учасників; вживати заходи із забезпечення безпеки групи від кримінального переслідування.

КЕРІВНИК ОРГАНУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ – начальник Головного слідчого управління, слідчого управління, відділу, відділення органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань, підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України та його заступники, які діють у межах своїх повноважень.

КІБЕРПРОСТІР – це інформаційне середовище (простір), яке виникає (існує) за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем під час взаємодії людей між собою, взаємодії інформаційно-телекомунікаційних систем та управління людьми цими системами.

КІНОЛОГ – (від грець. *kynos* – собака) спеціаліст у галузі службово-розшукового собаківництва.

КІНЦЕВЕ ОБЛАДНАННЯ – обладнання, призначене для з'єднання з пунктом закінчення телекомунікаційної мережі з метою забезпечення доступу до телекомунікаційних послуг.

КОД – система умовних знаків або сигналів для передавання відомостей.

КОМПЕТЕНЦІЯ – визначена і закріплена законом чи іншим нормативним актом сукупність повноважень посадової особи чи державного органу.

КОМП'ЮТЕРНА МЕРЕЖА – сукупність програмних і технічних засобів, за допомогою яких забезпечується можливість доступу з однієї ЕОМ до програмних або технічних засобів іншої (інших) ЕОМ і до інформації, яка зберігається в системі іншої (інших) ЕОМ.

КОНКРЕТНА ЖИТТЄВА СИТУАЦІЯ – елемент механізму злочинної поведінки, який включає просторово-часові наочні й особові обставини конкретного злочину.

КОНСПІРАЦІЯ – дотримання, збереження таємниці якоїсь діяльності; чітке й суворе дотримання особами, які здійснюють ОРД, правил і вимог

нормативних актів, спрямованих на нерозголошення та нерозповсюдження інформації, що отримується в процесі цієї діяльності.

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ (КОНТЕНТНИЙ АНАЛІЗ) – вид аналізу документів, що ґрунтується на кількісній оцінці змісту письмових і аудіовізуальних документів. Наприклад, К.-а. періодичного друку для оцінки професіоналізму у висвітленні проблеми боротьби з організованою злочинністю.

КОНТРДИВЕРСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ – діяльність з виявлення, попередження та нейтралізації підривної діяльності осіб, груп чи організацій, які проводять або підозрюються у проведенні підривної діяльності.

КОНТРОЛЬОВАНА ЗАКУПКА – оперативно-розшуковий захід, який полягає в імітації придбання або отримання, у тому числі безоплатного, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності товару, який перебуває у вільному обігу, з метою викриття і документування факту готування та вчинення злочину, а також особи, яка його вчинила.

КОНТРОЛЬОВАНА ПОСТАВКА – оперативно-розшуковий захід, який здійснюється суб'єктами ОРД, у тому числі у взаємодії з іншими державними органами, та полягає в організації і здійсненні оперативним підрозділом контролю за переміщенням (перевезенням, пересиланням, передачею, ввезенням, вивезенням з України чи транзитним переміщенням її територією) товарів, предметів і речовин, у тому числі заборонених до обігу, з метою виявлення ознак злочину та фіксації фактичних даних про протиправні діяння осіб, відповідальність за які передбачена КК України.

КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ – спеціальний вид діяльності у сфері забезпечення державної безпеки, яка здійснюється з використанням

системи контррозвідувальних, пошукових, режимних, адміністративно-правових заходів, спрямованих на попередження, своєчасне виявлення і запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам безпеці України, розвідувальним, терористичним та іншим протиправним посяганням спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих груп та осіб на інтереси України.

КОНФІДЕНТ – (від лат. «confidens» – довірений) особа, яка на конфіденційній основі співробітничает з оперативними підрозділами правоохоронних органів.

КОНФІДЕНЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО – законодавчо визначена діяльність прокурорів, слідчих, працівників оперативних підрозділів з іншими особами, які в межах кримінального провадження надають допомогу на умовах конфіденційності або залучені до проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Конфіденційне співробітництво може використовуватися як за ініціативою правоохоронного органу, так і за ініціативою осіб, які на умовах конфіденційності вирішили надати допомогу правоохоронним органам за фактом кримінального проступку, злочину.

КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ – (від [англ.](#) *confidentiality*) властивість не підлягати розголошенню; довірливість, секретність, суто приватність.

КОНФЛІКТ – зіткнення протилежно спрямованих інтересів, цілей, бажань і позицій взаємодіючих суб'єктів.

КООРДИНАЦІЯ – погодження, узгодженість дій, зведення до відповідності, установлення взаємозв'язку, контакту в діяльності людей, між діями, поняттями тощо.

КОПІЯ ДОКУМЕНТУ – документ, що відтворює інформацію оригіналу й усі його зовнішні ознаки або їх частину і засвідчується у встановленому порядку.

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ – листи усіх видів, бандеролі, посилки, поштові контейнери, перекази, телеграми, інші матеріальні носії передання інформації між особами.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ – досудове розслідування і судове провадження, процесуальні дії у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність.

КРИМІНАЛЬНІ ЗАГРОЗИ СУСПІЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ – суспільно-небезпечні діяння, передбачені Кримінальним кодексом України, що сформувалися у суспільстві і здатні прямо або опосередковано, у теперішньому або найближчому майбутньому, впливати на систему відносин, порушувати дію об'єктивних законів суспільного розвитку, сприяти криміналізації суспільства, знижувати стан захищеності соціально-економічних інтересів громадян, суспільства, держави.

КРИМІНАЛЬНА СУБКУЛЬТУРА – норми неформальної поведінки, жаргонного мовлення, татуювання та ін., притаманні злочинному середовищу.

КРИМІНАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ – відкрита соціальна організаційно-комунікативна, адаптаційно-атаптуюча система, яка має за мету систематичне вчинення злочинів, здатна до самозбереження та розвитку і має власну субкультуру, яка виступає основним засобом відтворення останнього.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОФЕСІОНАЛІЗМ – спеціалізація у злочинній діяльності якогось виду (наприклад, квартирний злодій, шулер, «угонщик»

автомобілів).

КРИМІНОГЕННА ОБСТАНОВКА – сукупність чинників, які зумовлюють збереження або зростання злочинності (окремих її родів або видів) на певній території.

КРИМІНОГЕННИЙ ЧИННИК – явище, що зумовлює збереження чи зростання злочинності (окремого її роду або виду).

КРИПТОГРАМА – закодоване або зашифроване повідомлення.

КРИПТОГРАФІЧНИЙ ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ – вид захисту, що реалізується шляхом перетворення інформації з використанням спеціальних даних (ключових даних) з метою приховування (або відновлення) змісту інформації, підтвердження її справжності, цілісності, авторства тощо.

КРИПТОГРАФІЯ – (від грець. *kryptos* – таємний; *grapho* – пишу) спосіб захисту інформації, система зашифрування та кодування повідомлень з метою унеможливлення їх розуміння сторонніми особами.

КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ – об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України.

Л

ЛАТЕНТНА ЗЛОЧИННІСТЬ (від лат. «latens» – прихований, невидимий) – сукупність невиявлених або незареєстрованих злочинів, які не знайшли свого відображення в офіційній статистичній звітності.

ЛІДЕР КРИМІНАЛЬНИЙ – член злочинної групи, за яким вона визнає право приймати рішення у важливих для неї ситуаціях.

ЛІЦЕНЗІЯ – документ, що засвідчує право суб'єкта господарювання на здійснення зазначеного в ньому виду діяльності у певній сфері протягом визначеного строку на конкретних територіях з виконанням ліцензійних умов.

ЛІЦЕНЗУВАННЯ – видача, переоформлення, продовження терміну дії, визнання недійсними, анулювання ліцензій, видача копій та дублікатів ліцензій, ведення ліцензійних справ та ліцензійних реєстрів, контроль за додержанням ліцензійних умов, видача розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов.

ЛЮМІНЕСЦЕНТНІ РЕЧОВИНИ – вид спеціальних хімічних речовин, невидимих для людського ока, які розпізнаються під час опромінювання ультрафіолетовим промінням.

М

МАГНІТНИЙ, ЦИФРОВИЙ АБО ОПТИЧНИЙ ЗАПИС – процес застосування оперативно-технічних засобів для одержання та зберігання даних про протиправну діяльність окремих осіб, підозрюваних у підготовці або вчиненні злочинів, які переховують розшукуваного злочинця або знають місцезнаходження його чи особи, що зникла безвісти, знають про місця зберігання зброї, викраденого майна, небезпечних та отруйних речовин, про засоби вчинення кримінальних правопорушень та інше.

МАЛОЛІТНЯ ОСОБА – дитина до досягнення нею чотирнадцяти років.

МАРГІНАЛЬНІ ЯВИЩА – супутні негативні соціальні явища, що є фоном для злочинів і правопорушень, наприклад, пияцтво, алкоголізм, наркоманія, токсикоманія, проституція.

МАСКУВАННЯ – зовнішні видозміни суб'єктів ОРД, спрямовані на приховання їх сутності та розраховані на сприйняття невизначеним колом осіб.

МАТЕРІАЛИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – оперативно-службові документи та матеріальні носії інформації в яких зафіксовано порядок проведення оперативно-розшукових заходів та відомості, отримані під час їх проведення.

МЕРЕЖА ЗВ'ЯЗКУ – сукупність засобів та споруд зв'язку, поєднаних в єдиному технологічному процесі для забезпечення інформаційного обміну.

МЕРЕЖА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА – комплекс технічних засобів телекомунікацій і споруд, призначених для маршрутизації, комутації, передавання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, дротових, оптичних чи інших електромагнітних системах між кінцевим обладнанням.

МЕТА ЗЛОЧИНУ – результат, якого прагне досягнути особа, яка вчиняє злочин.

МЕТА КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – попередження, своєчасне виявлення і запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам безпеці України, припинення розвідувальних, терористичних та інших протиправних посягань спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих

груп та осіб на державну безпеку України, усунення умов, що їм сприяють, та причин їх виникнення.

МЕТА ОПЕРАТИВНОЇ РОЗРОБКИ – забезпечення захисту особи, її прав і свобод, власності, прав і законних інтересів підприємств, установ та організацій від злочинних посягань; встановлення злочинних намірів і дій розроблюваних осіб; виявлення й збереження доказів; недопущення вчинення нових злочинів розроблюваними особами; виявлення злочинців, які переховуються від органів розслідування, слідчого судді та суду, ухиляються від відбування кримінального покарання, безвісно зниклих осіб; проведення заходів щодо відшкодування завданих злочинцями збитків і забезпечення конфіскації майна; виявлення та усунення обставин, що сприяли вчиненню злочину.

МЕТОД – спосіб досягнення якої-небудь мети, рішення конкретної задачі; сукупність прийомів або операцій практичного або теоретичного освоєння (пізнання) дійсності.

МЕТОД ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК – в кримінальному аналізі узагальнення та статистичне опрацювання думок спеціалістів (експертів) щодо перспектив розвитку того чи іншого явища.

МЕТОД ЕКСТРАПОЛЯЦІЇ – в кримінальному аналізі вивчення показників певного явища на сучасному етапі та у ретроспективі і перенесення виявлених закономірностей на перспективу.

МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ – сукупність організаційних, практичних прийомів, у тому числі із застосуванням технічних засобів, які дозволяють у порядку, передбаченому

кримінальним процесуальним законодавством України, отримати інформацію про злочин або особу, яка його вчинила, без її відома.

МЕХАНІЗМ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ – спосіб взаємодії особи і середовища, результатом якого є злочин. Включає властивості і мотивацію поведінки особи, яка вчиняє злочини, макро і мікросоціальні умови вчинення злочину (як криміногенні, так і антикриміногенні), властивості особи і характер поведінки жертви злочину, конкретну життєву ситуацію, а також характер та інтенсивність взаємозв'язку цих елементів.

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ – сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм Митного кодексу України, законів та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку.

МИТНИЙ РЕЖИМ – комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення.

МИТНІ ПРАВИЛА – встановлений Митним кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем, або контроль за якими покладено на митні органи відповідно до законодавства України.

МІЖНАРОДНИЙ СУД ООН – судовий орган Організації Об'єднаних Націй, що знаходиться в Гаазі та має компетенцію вирішувати всі спори між державами-членами ООН згідно зі Статутом ООН.

МІЖНАРОДНІ ЕКСПРЕС-ВІДПРАВЛЕННЯ – належним чином упаковані міжнародні відправлення з документами чи товарним вкладенням, які приймаються, обробляються, перевозяться будь-яким видом транспорту за міжнародним транспортним документом з метою доставки одержувачу прискореним способом у визначений строк.

МІЖНАРОДНІ ПОШТОВІ ВІДПРАВЛЕННЯ – упаковані та оформлені відповідно до вимог актів Всесвітнього поштового союзу та Правил надання послуг поштового зв'язку листи, поштові картки, бандеролі, спеціальні мішки з позначкою «М», дрібні пакети, відправлення з оголошеною цінністю, поштові посилки, згруповані поштові відправлення з позначкою «Консигнація», відправлення міжнародної прискореної пошти «EMS», які приймаються для пересилання за межі України, доставляються в Україну або переміщуються через територію України транзитом операторами поштового зв'язку.

МІЖРЕГІОНАЛЬНА СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНА ГРУПА – різновид слідчо-оперативної групи, яка створюється для досудового розслідування кримінальних правопорушень, учинених на території декількох областей (регіонів).

МІСЦЕ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ – певна територія, де було розпочато і закінчено злочинне діяння або настав злочинний результат.

МОДЕЛЬ ІНФОРМАЦІЙНА – організована за певним принципом сукупність інформації про об'єкт, наочне спрощення досліджуваного явища.

МОНІТОРИНГ – безперервне стеження за яким-небудь процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату, а також прогнозування та запобігання критичним ситуаціям;

МОНІТОРИНГ БАНКІВСЬКИХ РАХУНКІВ – негласна сліча (розшукова) дія, яка проводиться за наявності обґрунтованої підозри, що особа здійснює злочинні дії з використанням банківського рахунку, або з метою розшуку чи ідентифікації майна, що підлягає конфіскації або спеціальній конфіскації, у кримінальних провадженнях, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України.

МОТИВ – спонукання (стан) індивіда, які викликають його активність, спрямовують і стимулюють певну дію (бездіяльність).

МОТИВАЦІЯ – процес реалізації внутрішньої (психічної) детермінації поведінки особи, що обумовлює вчинення конкретного діяння.

МОТИВ ЗЛОЧИНУ – зумовлені певними потребами, емоціями та інтересами внутрішні спонукання, які породжують у особи рішення вчинити злочин.

Н

НАВЕДЕННЯ ДОВІДОК – направлення запитів з певних питань юридичній або фізичній особі та отримання відповідей від них, чи безпосереднє ознайомлення працівника оперативного підрозділу або негласного працівника з матеріальним носієм інформації.

НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН – особливий правовий режим, який може тимчасово вводитися в Україні чи в окремих її місцевостях при виникненні

надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру не нижче загальнодержавного рівня, що призвели чи можуть призвести до людських і матеріальних втрат, створюють загрозу життю і здоров'ю громадян, або при спробі захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу України шляхом насильства і передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування відповідно до повноважень, передбачених законодавством, необхідних для відвернення загрози та забезпечення безпеки і здоров'я громадян, нормального функціонування національної економіки, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, захисту конституційного ладу, а також допускає тимчасове, обумовлене загрозою, обмеження у здійсненні конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

НАКЛАДАННЯ АРЕШТУ НА КОРЕСПОНДЕНЦІЮ, ЇЇ ОГЛЯД ТА ВИЙМКА – оперативно-розшуковий захід, який проводиться в разі наявності достатніх підстав вважати, що поштово-телеграфна кореспонденція певної особи іншим особами або інших осіб їй може містити відомості, які мають значення для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності. Указаний оперативно-розшуковий захід проводиться в кілька етапів: накладання арешту на кореспонденцію; негласний відбір поштової кореспонденції; негласний огляд кореспонденції; негласна виїмка кореспонденції. Накладання арешту на кореспонденцію полягає в забороні на підставі ухвали слідчого судді установам зв'язку вручення адресату цієї кореспонденції без відповідної вказівки слідчого, прокурора.

НАРКОМАНІЯ – хворобливий психічний стан, зумовлений хронічною інтоксикацією внаслідок зловживання наркотичними засобами, що віднесені до таких конвенціями ООН чи Комітетом з контролю за наркотиками при

Міністерстві охорони здоров'я України, і характеризується психічною чи фізичною залежністю від них.

НАРКОТИЧНІ ЗАСОБИ – (від грецької «narkytikys» – «оніміння») речовини природного чи синтетичного походження, препарати, рослини, які становлять небезпеку для здоров'я населення у разі зловживання ними.

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА – захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства, ринку фінансових послуг, захисту прав власності, фондових ринків і обігу цінних паперів, податково-бюджетної та митної політики, торгівлі та підприємницької діяльності, ринку банківських послуг, інвестиційної політики, ревізійної діяльності, монетарної та валютної політики, захисту інформації, ліцензування, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку, інформаційних технологій, енергетики та енергозбереження, функціонування природних монополій, використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам.

НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ – військове формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя,

прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ – центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ – центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ – державний правоохоронний орган, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

НЕБЕЗПЕКА – можливість виникнення умов техногенного, природного, економічного або соціального характеру, за наявності яких можуть трапитись несприятливі наслідки.

НЕВМОТИВОВАНІ ЗЛОЧИННИ – умовний термін, що позначає злочини, істинні мотиви яких незрозумілі самим злочинцям або які вони приховують від оточення.

НЕГЛАСНЕ ДАКТИЛОСКОПЮВАННЯ – приховане отримання відбитків пальців рук певної особи.

НЕГЛАСНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО – спосіб залучення осіб до вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності, спрямований на виявлення та попередження правопорушень, отримання інформації про злочини, що готуються або вчинені, розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання, безвісно зниклих, оперативного перекриття певних територій, об'єктів або осіб, покращення оперативної обізнаності в інтересах громадян, суспільства, держави.

НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ – різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених КПК України.

НЕЗАКОННИЙ ОБІГ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ – діяння з: культивування рослин, включених до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, пересилання, придбання, збуту, ввезення на територію України, вивезення з території України, транзиту через територію України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що здійснюються з порушенням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.

НЕЙТРАЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ – створення обставин, які спонукатимуть учасників злочинного середовища відмовитися від готування та вчинення тяжких і особливо тяжких злочинів або унеможливлять настання злочинних результатів та наслідків.

НЕПОВНОЛІТНЯ ОСОБА – малолітня особа, а також дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.

НЕПРАВОМІРНА ВИГОДА – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

НОВИЗНА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – один з критеріїв оцінки оперативно-розшукової інформації, що характеризує відображення раніше невідомих відомостей.

НОМЕНКЛАТУРНА СПРАВА – систематизований перелік чи список назв справ, заведених у діловодстві установи.

НОРМАТИВНИЙ АКТ – офіційний документ, створений компетентними державними органами, який містить загальнообов'язкові юридичні норми (правила поведінки).

О

ОБВИНУВАЧЕНИЙ – особа, обвинувальний акт щодо якої переданий до суду в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України.

ОБ'ЄКТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАХОДУ – фізична або юридична особа, стосовно якої здійснюється оперативно-розшукова діяльність за наявності підстав, передбачених чинним законодавством України.

ОБСТАВИНИ – явища, які супроводжують що-небудь, ту чи іншу сторону справи.

ОБСТАНОВКА ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ – сукупність конкретних об’єктивних обставин, умов у яких злочин був вчинений.

ОБШУК – це слідча дія, обґрунтована доказами, що є в кримінальному провадженні, яка полягає в примусовому обслідуванні окремих громадян, приміщень, майна, ділянок місцевості, робочих місць з метою виявлення злочинців, речей та цінностей, здобутих злочинним шляхом, а також предметів та документів, які мають значення для кримінального провадження.

ОГЛЯД КОРЕСПОНДЕНЦІЇ – різновид втручання в приватне спілкування, який полягає у негласному відборі за ідентифікаційними ознаками кореспонденції, на яку накладено арешт, її обробці, знятті копії чи отриманні зразків для прийняття рішення щодо подальших дій.

ОГЛЯД ТРУПА – вид слідчого огляду, що проводиться в місці його знаходження слідчим та/або прокурором за обов’язкової участі судово-медичного експерта або лікаря, якщо вчасно неможливо залучити судово-медичного експерта і полягає у безпосередньому сприйнятті зовнішніх ознак трупа з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення.

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ – комплекс заходів, який надає право оперативному працівнику ознайомлюватися з документами та даними, що характеризують діяльність підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, вивчати їх, за рахунок коштів, що виділяються на утримання підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, виготовляти копії

з таких документів, на вимогу керівників підприємств, установ та організацій – виключно на території таких підприємств, установ та організацій, а з дозволу слідчого судді в порядку, передбаченому КПК України – витребувати документи та дані, що характеризують діяльність підприємств, установ та організацій, а також спосіб життя окремих осіб, підозрюваних у підготовці або вчиненні злочину, джерело та розміри їх доходів, із залишенням копій таких документів та опису вилучених документів особам, у яких вони витребувані, та забезпечення їх збереження і повернення в установленому порядку. Вилучення оригіналів первинних фінансово-господарських документів забороняється, крім випадків, передбачених КПК України.

ОЗНАКА – своєрідна особливість людини, речі, явища.

ОЗНАКИ ЗОВНІШНОСТІ – помітні характеристики зовнішнього вигляду в цілому або його частин.

ОПЕРАТИВНА ЗАКУПКА – оперативно-розшуковий захід, що полягає в імітації придбання або отримання, у тому числі безоплатного, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності товару, обіг якого обмежений чи заборонений чинним законодавством, з метою викриття і документування факту готування та вчинення злочину, а також особи, яка його вчинила.

ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА – сукупність умов, які складаються з особливостей території, яка обслуговується органом Національної поліції, стану злочинності та порушень публічного порядку, а також сил і засобів протидії злочинності та результативності їх діяльності й застосування їх під час реалізації завдань, пов'язаних з протидією правопорушенням та злочинності.

ОПЕРАТИВНА РОЗРОБКА –

1. організаційно-тактична форма ОРД, яка являє собою процес реалізації системи оперативно-розшукових заходів, здійснюваних оперативними підрозділами органів Національної поліції у межах заведених оперативно-розшукових справ, відносно особи або групи осіб, обґрунтовано підозрюваних у підготуванні або вчиненні злочинів, з метою їх попередження або розкриття, а також відносно злочинців, які переховуються від слідства, суду або відбування кримінального покарання, для їх розшуку та затримання, чи встановлення місця перебування особи, що зникла без вісті, якщо іншим шляхом досягти цих результатів неможливо або надто важко;

2. процес установлення, накопичення та фіксації фактичних даних про діяння осіб, у тому числі невстановлених, стосовно яких є дані про участь у підготовці до вчинення злочину.

ОПЕРАТИВНА ТЕХНІКА – система наукових положень і розроблених на їх основі технічних засобів, способів і прийомів їх правомірного застосування (здебільшого негласного) в процесі ОРД з метою пошуку, отримання та фіксації фактичних даних щодо протиправних діянь окремих осіб і груп, відповідальність за які передбачена чинним кримінальним законодавством. Матеріальну частину оперативної техніки становлять спеціально сконструйовані або пристосовані до потреб оперативно-розшукової діяльності апарати, прилади, пристрої, сигналізатори, хімічні речовини, індикатори, комп'ютерні програми тощо.

ОПЕРАТИВНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ – комплекс гласних і негласних заходів, що здійснюється уповноваженими суб'єктами по забезпеченню безперервного отримання інформації про стан оперативної обстановки на певній території чи об'єкті з метою своєчасного виявлення, попередження, припинення, розкриття кримінальних правопорушень, розшук злочинців та безвісно зниклих осіб.

ОПЕРАТИВНЕ ОТOTOЖНЕННЯ ОСІБ, ПРЕДМЕТІВ ТА РЕЧОВИН

– негласна ідентифікація об'єктів за окремими ознаками, властивостями та іншими даними, що їх характеризують.

ОПЕРАТИВНЕ РОЗПІЗНАВАННЯ – виявлення та відокремлення особисто суб'єктом з певного оточення чи середовища за відповідними ознаками, що заздалегідь склалися в його уяві, об'єкта (осіб, подій, явищ, предметів, документів), який становить оперативний інтерес, сукупністю прийомів, притаманних іншим методам оперативно-розшукової діяльності та провадження інших дій з метою забезпечення виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

ОПЕРАТИВНИЙ АНАЛІЗ – безперервне стеження за станом оперативної обстановки на певній території обслуговування.

ОПЕРАТИВНИЙ (ІНІЦІАТИВНИЙ) ПОШУК – одна з форм негласної роботи; комплекс гласних та негласних дій оперативного працівника (підрозділу) кримінальної або спеціальної поліції Національної поліції України, спрямований на виявлення, запобігання та припинення кримінальних правопорушень. Проведення заходів оперативного (ініціативного) пошуку не потребують отримання спеціального дозволу або погодження.

ОПЕРАТИВНИЙ КОНТРОЛЬ – комплекс заходів (управлінських, організаційних, тактичних), здійснюваних оперативними підрозділами Національної поліції, спрямованих на постійне спостереження за процесами, що відбуваються у кримінальному середовищі з метою своєчасного виявлення ризиків переростання злочинної активності до такої, що загрожує виходу криміногенної ситуації в регіоні (державі) за межі контрольованої, а також забезпечення своєчасного впливу правоохоронних органів на ці процеси з

метою нейтралізації діяльності окремих злочинних груп чи злочинних організацій, або мінімізації негативних наслідків від їх злочинної діяльності.

ОПЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД – оперативно-розшуковий захід, що полягає у проведенні суб'єктами оперативно-розшукової діяльності безпосередньо або опосередковано (іншими особами за їх дорученням) заходів щодо гласного, негласного, зашифрованого ознайомлення з предметами, документами, обстановкою, іншими носіями інформації для виявлення та фіксації фактичних даних, що становлять оперативний інтерес для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності та кримінального провадження.

ОПЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ПУБЛІЧНО ДОСТУПНОГО МІСЦЯ – оперативно-розшуковий захід, що ініціативно проводиться безпосередньо оперативним працівником з метою виявлення, попередження, припинення злочинних посягань, установлення, затримання та викриття осіб, які їх учинили, пошуку очевидців і свідків злочину, з'ясування обставин та інших фактичних даних, які можуть бути використані в порядку, встановленому чинним законодавством України.

ОПЕРАТИВНИЙ ПОШУК – форма оперативно-розшукової діяльності, яка являє собою систему оперативно-розшукових заходів, які організуються і здійснюються оперативними підрозділами Національної поліції з метою виявлення первинних даних про осіб, предмети і факти, що становлять оперативний інтерес.

ОПЕРАТИВНІ ОБЛІКИ – система реєстрації, накопичення, класифікації, зберігання та використання даних про осіб, предмети, події за їх прикметами та ознаками, призначена для ефективного забезпечення негласної роботи та оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів кримінальної та спеціальної поліції, яка складається з автоматизованих

інформаційно-пошукових систем, картотек, оперативно-розшукових справ, справ контрольно-наглядового провадження та інших документів оперативно-розшукового та довідкового призначення. До оперативних обліків належать оперативно-розшукові, оперативно-профілактичні та оперативно-довідкові.

ОПЕРАТИВНІ ПІДРОЗДІЛИ –

1. організаційно-обособлені управлінські структури законодавчо визначених державних органів, яким у приписах оперативно-розшукового законодавства і в нормативних актах органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, визначено завдання, принципи, підстави, компетенцію при здійсненні оперативно-розшукових заходів та інших правових дій щодо виконання їх завдань;

2. в Національній поліції – структурні підрозділи центрального органу управління поліцією, територіальних органів поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, їх відокремлених підрозділів, які функціонують у складі кримінальної або спеціальної поліції, міжрегіональні територіальні органи, які функціонують у складі кримінальної поліції, та відповідно до компетенції виконують завдання, визначені Кримінальним процесуальним кодексом України, Законами України «Про Національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», іншими актами законодавства України.

ОПЕРАТИВНО-ДОВІДКОВІ ОБЛІКИ – різновид оперативних обліків, що містять інформацію довідкового характеру, отриману від різних, в тому числі й неоперативних, служб Національної поліції, та призначені для інформаційного забезпечення вирішення різних завдань щодо протидії злочинності в ході оперативно-розшукової діяльності.

ОПЕРАТИВНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ – це скоординовані дії органів і підрозділів Національної поліції України, спрямовані на вирішення

конкретних завдань службової діяльності, об'єднані єдиним замислом і часом з метою профілактики вчинення злочинів, впливу на криміногенну ситуацію та стабілізації оперативної обстановки. Зазначені заходи реалізуються шляхом проведення обліково-довідкової, реєстраційної, оперативно-розшукової, контрольно-наглядової, профілактичної та інших видів діяльності.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ВЕРСІЯ – обґрунтоване припущення працівника оперативного підрозділу про події, осіб та інші обставини досліджуваних фактів, що висувуються і перевіряються ним у ході здійснення оперативно-розшукової діяльності для відшукування фактичних даних, використання яких забезпечує вирішення оперативно-тактичних завдань.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ – система гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА КОМПАРАТИВІСТИКА – частина порівняльного правознавства та оперативно-розшукової діяльності, яка містить у собі знання про оперативно-розшукові системи різних країн, їх розвиток та ступінь світової поширеності.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ОПЕРАЦІЯ – система погоджених та взаємопов'язаних за метою, часом, місцем оперативно-розшукових заходів та дій співробітників оперативних підрозділів, які провадяться за загальним планом та спрямовані на досягнення мети і вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА СИТУАЦІЯ – реально існуючий на даний момент стан певної кримінальної події, з приводу якого здійснюється оперативно-розшуковий захід, умови, у яких вона проявляється, а також

можливості оперативного працівника (або підрозділу) вжити необхідних заходів, сформульованих у вигляді конкретного завдання. До елементів оперативно-розшукової ситуації відносять оперативно-тактичну характеристику під час певної кримінальної або криміногенної події; характеристику умов, у яких знаходить свій вияв певна подія; характеристику реальних можливостей працівника оперативного підрозділу (або оперативного підрозділу) щодо вжиття необхідних заходів з метою вирішення поставленого завдання.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА СПРАВА – форма оперативного обліку, накопичення та систематизації матеріалів, що утворилися під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, проведення оперативно-розшукових заходів, переписки щодо проведення НСРД, ужиття управлінських та організаційних рішень, а також з метою відомчого контролю та прокурорського нагляду за додержанням законності. Оперативно-розшукова справа заводиться: на особу або групу осіб, які готують учинення злочину; для документування злочинів, що готуються невстановленими особами; з метою розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбуття кримінального покарання; з метою встановлення місцезнаходження безвісно зниклих (відсутніх) осіб; за наявності реальної загрози життю, здоров'ю, житлу, майну працівників суду і правоохоронних органів у зв'язку з їх службовою діяльністю, а також особам, які беруть участь у кримінальному судочинстві, членам їх сімей та близьким родичам.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА СПРАВА РЕАЛІЗОВАНА – справа, під час провадження за якою досягнуто мети її заведення, а саме, особу/осіб викрито у підготовці до вчинення злочину, зібрані матеріали використані як приводи та підстави для початку досудового слідства, а сама справа закрита відповідно до положень статті 9-2 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ТАКТИКА – це система наукових положень і розроблених на їх основі рекомендацій щодо здійснення суб'єктами ОРД комплексу оперативно-розшукових та інших заходів (дій, операцій, комбінацій тощо) на підставі законів та підзаконних нормативних актів, спрямованих на успішне вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності, з урахуванням особливостей конкретної оперативної обстановки.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ – система взаємопов'язаних, типових, значущих інформаційних ознак (властивостей, закономірностей, чинників) кримінально-правового, криміналістичного, кримінологічного, психологічного, економічного, оперативно-розшукового та іншого характеру, отриманих з різних джерел, яка являє собою інформаційну модель злочину, зміст якої сприяє обґрунтованому висуненню та перевірці оперативно-розшукових версій та виконанню завдань оперативно-розшукової діяльності.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ ПРЕДМЕТНА (КОНКРЕТНА) – це окреслення характерних ознак конкретного злочинного посягання та опис типових ознак реально існуючої оперативно-розшукової ситуації, що його супроводжує.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ ТИПОВА (ВИДОВА) – це характеристика ознак видів злочинних посягань певного виду (наприклад, злочини проти власності, проти життя і здоров'я тощо) та типових ознак оперативно-розшукових ситуацій, що супроводжують їх вчинення. Така характеристика застосовується для опису сукупності однотипних злочинів та обставин, що супроводжують їх вчинення, а також окремих напрямів оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВЕ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ – форма оперативно-розшукової діяльності, яка являє собою систему цілеспрямованих оперативно-розшукових, профілактичних та інших заходів, що проводяться з метою своєчасного виявлення та усунення (нейтралізацію) причин і умов вчинення кримінальних правопорушень, а стосовно осіб, від яких можна очікувати вчинення кримінальних правопорушень, для здійснення оперативного контролю за ними, профілактичного впливу, попередження злочинів, що готуються.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВЕ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИНІВ – система цілеспрямованих оперативно-розшукових заходів, спрямованих на окремі групи та конкретних осіб, які замислюють вчинення злочинів і позитивно сприймають злочинний спосіб життя, з метою дискредитування злочинної поведінки, відмови від злочинної мотивації та наміру вчинення конкретного злочину.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІ ЗАХОДИ – заходи зі спеціально встановленими Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» і КПК України порядком та умовами їх проведення оперативними підрозділами Національної поліції України з метою попередження, виявлення і припинення злочинів та виявлення причин і умов, що сприяють їх учиненню; розшуку осіб, які переховуються від органів розслідування, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання, установлення безвісно зниклих осіб; забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів, осіб, які надають допомогу або сприяють оперативно-розшуковій діяльності, беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів.

ОПЕРАТИВНО-ТАКТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ – діяльність, спрямована на визначення найбільш раціональну організацію процесу здійснення оперативно-розшукових заходів, що забезпечує своєчасне попередження,

швидко і повне розкриття злочинів, успішний розшук злочинців, що переховуються, і безвісно зниклих осіб.

ОПЕРАТОР ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ – суб'єкт господарювання, який має право на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій із правом на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж.

ОРГАНИ ВІЙСЬКОВОЇ КОНТРРОЗВІДКИ – спеціалізовані підрозділи, які створюються для контррозвідувального забезпечення Збройних Сил України і Державної прикордонної служби України та інших військових формувань, дислокованих на території України.

ОРГАНІЗАТОР ЗЛОЧИНУ – фізична особа, яка організувала вчинення злочину (злочинів) або керувала його (їх) підготовкою чи вчиненням. Організатором також є особа, яка утворила організовану групу чи злочинну організацію або керувала нею, або особа, яка забезпечувала фінансування чи організовувала приховування злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ОПЕРАТИВНОГО ПІДРОЗДІЛУ – результат впорядкування його внутрішньої побудови, що виявляється у визначенні конкретних підрозділів, їх штатного розкладу, функцій, а також об'єктів та суб'єктів управління.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОПЕРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ – система дій, які спрямовані на безперервний та цілеспрямований оперативний контроль за кримінальним середовищем з метою своєчасного отримання оперативно-розшукової інформації про кримінальну активність його складових.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – це раціональна робота оперативних підрозділів, спрямована на максимальне підвищення ефективності їх діяльності при мінімальних витратах часу, праці, сил та засобів і неухильному додержанні оперативно-розшукового, процесуального законодавства, з урахуванням наукових рекомендацій та узагальненням позитивного практичного досвіду. До організації ОРД відносять вивчення, аналіз та оцінку оперативної обстановки, інформаційно-аналітичне забезпечення, планування оперативно-розшукової діяльності, взаємодію в оперативно-розшуковій діяльності, фінансове забезпечення оперативно-розшукової діяльності, контроль та нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ – закріплений нормами законодавства та нормативних актів у сфері оперативно-розшукової діяльності різновид спеціальної управлінської діяльності, який складається з планування, забезпечення, прийняття рішення і оптимальної його реалізації, здійснення конкретних заходів, реалізації отриманої інформації тощо.

ОРГАНІЗОВАНА ГРУПА – стійке об'єднання осіб (три і більше), які попередньо зорганізувалися для вчинення цього та іншого (інших) злочинів, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи.

ОРГАНІЗОВАНА ЗЛОЧИННІСТЬ – сукупність злочинів, що вчиняються у зв'язку з створенням та діяльністю організованих злочинних угруповань.

ОРІЄНТУВАННЯ – інформування ініціатором розшуку інших органів Національної поліції про розшукуваних (установлюваних) осіб, обставини

вчиненого злочину, викрадене майно тощо, яке доводиться до відома особового складу.

ОСВІДУВАННЯ – це огляд тіла живої особи для виявлення на їхньому тілі слідів кримінального правопорушення або особливих прикмет, якщо для цього не потрібно проводити судово-медичну експертизу.

ОСОБА (у тому числі – невстановлена) – людина, яка має історично зумовлений ступінь розвитку, користується правами, що надаються суспільством, та виконує обов’язки, які ним покладаються. Особі властиві риси та якості, що характеризують людину в суспільному значенні й містять її соціальну оцінку.

ОСОБА ЗАСУДЖЕНОГО – сукупність індивідуальних особистісно-структурних психічних якостей людини, що відбуває покарання за вчинення злочину.

ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ – сукупність індивідуальних особистісно-структурних психічних якостей, характерних для злочинців певної кримінальної спрямованості.

ОСОБИСТИЙ ПОШУК – оперативно-розшуковий захід, що ініціативно проводиться безпосередньо працівником оперативного підрозділу і полягає у виявленні та розпізнанні за відповідними ознаками з певного оточення чи середовища, осіб та фактів, що становлять оперативний інтерес, з метою виявлення, попередження, припинення злочинних посягань, установлення, затримання та викриття осіб, які їх учинили, пошуку очевидців і свідків злочину, з’ясування обставин та інших фактичних даних, які можуть бути використані в порядку, встановленому чинним законодавством України.

ОСОБИСТІСТЬ – індивід як суб'єкт соціальних відносин, система соціально значущих якостей людини, продукт соціалізації. О. характеризується активністю, стійкою системою поведінкових мотивів, особистісних значень, ступенем усвідомленості свого ставлення до різних явищ дійсності, самосвідомістю (Я-конценцією, певним рівнем домагань, прагненням до самореалізації та персоналізації). Індивід стає О. у процесі освоєння соціальних функцій, оволодіння базовими соціальними цінностями.

ОСОБЛИВИЙ РЕЖИМ ДІЯЛЬНОСТІ – сукупність організаційних та технічних заходів і правил, спрямованих на забезпечення режиму доступу та перебування на конкретному об'єкті.

ОСУДНА ОСОБА – фізична особа, яка під час вчинення злочину могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і керувати ними.

ОТРИМАННЯ ДОВІДКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ – захід, який полягає у відкритому збиранні інформації, у тому числі за допомогою запитів до підприємств, установ та організацій про осіб, які перевіряються на причетність у сприянні, підготовці, учиненні або участі в учиненні злочину, а також предмети і факти, що становлять оперативний інтерес.

ОТРИМАННЯ ЗРАЗКІВ – вилучення та фіксація матеріальних носіїв інформації, які відображають властивості живої людини, трупа, тварини, речовини, предмету тощо, що має значення для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності.

ОХОРОНА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ – система політичних, правових, організаційних, економічних, екологічних, санітарно-карантинних, військових, оперативних, технічних та інших заходів, що здійснюються з метою забезпечення недоторканості державного кордону

України та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні.

ОХОРОНА ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ – комплекс організаційно-правових, інженерно-технічних, криптографічних та оперативно-розшукових заходів, спрямованих на запобігання розголошенню секретної інформації та втратам її матеріальних носіїв.

П

ПАПЛЯРНІ ВІЗЕРУНКИ – деталі кожного рельєфу долонній поверхні рук і підшви стопи, що представляють собою валикоподібні виступи шкіри, розділені заглибленнями-борозенками.

ПАРЛАМЕНТСЬКА АСАМБЛЕЯ РАДИ ЄВРОПИ – один з головних статутних органів Ради Європи; консультативний орган, що складається з представників парламенту всіх держав-членів ЄС. Найстаріший в Європі орган міжпарламентської співпраці.

ПАРОЛЬ (фр. *Parole* – слово) – обумовлене секретне слово, речення або певна послідовність символів, призначені для підтвердження особи або певних фактів з метою забезпечення конспірації.

ПЕРЕВІРКА ІНФОРМАЦІЇ – діяльність із встановлення фактичних даних, які містяться у змісті отриманої інформації, про протиправну діяльність осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України та які можуть бути доказами у кримінальному провадженні.

ПЕРЛЮСТРАЦІЯ – (від лат. *perlustrare* – продивлятися) негласне відкриття, читання та перештемпелювання поштових відправлень з метою цензури та контролю.

ПЕРСОНАЛ СІЗО – особи рядового і начальницького складу Департаменту пенітенціарної служби України, спеціалісти, які не мають спеціальних звань, та працівники, які працюють у СІЗО за трудовими договорами.

ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ – відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована.

ПИСЬМОВА КОРЕСПОНДЕНЦІЯ – прості та рекомендовані листи, поштові картки, бандеролі, секограми та дрібні пакети.

ПІДБУРЮВАЧ – фізична особа, яка умовлянням, підкупом, погрозою, примусом або іншим чином схилила іншого співучасника до вчинення злочину.

ПІДОЗРЮВАНИЙ – особа, якій у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення повідомлень.

ПІДПРИЄМСТВО (ОПЕРАТОР) ЗВ'ЯЗКУ – підприємство, що здійснює свою господарську діяльність для забезпечення функціонування засобів, споруд та мереж зв'язку з метою надання послуг зв'язку або в установленому законодавством України порядку надає послуги зв'язку.

ПІДРИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ – дії, спрямовані на незаконну зміну встановленого громадського порядку, державного устрою та/або існуючих структур влади і суспільства. Застосовуються як інструмент досягнення

політичних цілей, як засіб, пов'язаний з меншим ризиком і витратами у порівнянні з відкритими військовими діями. Можуть виконуватися з використанням різних методів, таких як: пропаганда, провокації, фінансові махінації, насильство та ін.

ПІДСЛІДНІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ – сукупність встановлених законом юридичних ознак кримінального провадження, відповідно до яких вона належить до відання певного органу досудового розслідування.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – система законодавчих та підзаконних нормативних актів, а також встановлюваних ними принципів і правил, що визначають допустимість проведення заходів, використання спецтехніки, регламентують порядок і умови її застосування на основі загальної тактики й тактичних прийомів оперативно-розшукової діяльності. Підставами для проведення оперативно-розшукової діяльності є:

1) наявність достатньої інформації, одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про: злочини, що готуються; осіб, які готують вчинення злочину; осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання; осіб безвісно відсутніх; розвідувально-підбивну діяльність спецслужб іноземних держав, організацій та окремих осіб проти України; реальну загрозу життю, здоров'ю, житлу, майну працівників суду і правоохоронних органів у зв'язку з їх службовою діяльністю, а також осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів, з метою створення необхідних умов для належного відправлення правосуддя; співробітників розвідувальних органів України у зв'язку із службовою діяльністю цих осіб, їх близьких родичів, а також осіб, які конфіденційно співробітничали або співробітничали

з розвідувальними органами України, та членів їх сімей з метою належного здійснення розвідувальної діяльності;

2) запити повноважних державних органів, установ та організацій про перевірку осіб у зв'язку з їх допуском до державної таємниці і до роботи з ядерними матеріалами та на ядерних установках;

3) потреба в отриманні розвідувальної інформації в інтересах безпеки суспільства і держави;

4) наявність узагальнених матеріалів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, отриманих в установленому законом порядку.

Зазначені підстави можуть міститися в заявах, повідомленнях громадян, посадових осіб, громадських організацій, засобів масової інформації, у письмових дорученнях і постановах слідчого, вказівках прокурора, ухвалах слідчого судді, суду, матеріалах правоохоронних органів, у запитах і повідомленнях правоохоронних органів інших держав та міжнародних правоохоронних організацій, а також запитах повноважних державних органів, установ та організацій, визначених Кабінетом Міністрів України, про перевірку осіб у зв'язку з їх допуском до державної таємниці, до роботи з ядерними матеріалами та на ядерних установках. Забороняється приймати рішення про проведення оперативно-розшукових заходів при відсутності зазначених підстав.

ПІДШУКУВАННЯ ЗАСОБІВ ЧИ ЗНАРЯДЬ ДЛЯ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ – будь-які дії з придбання, отримання, тимчасового позичення, купівлі, пошуку засобів чи знарядь для вчинення злочину тощо.

ПІДШУКУВАННЯ СПІВУЧАСНИКІВ – дії, спрямовані на пошук та підбір осіб для спільного вчинення злочину.

ПЛАН – управлінське рішення, що являє собою сукупність взаємозалежних окремих рішень у вигляді конкретних заходів із визначенням черговості їх здійснення, відповідальних виконавців, термінів виконання намічених заходів, способів контролю за виконанням заходів і плану в цілому.

ПЛАНУВАННЯ – процес вибору рішень, необхідних для досягнення визначених цілей, це заздалегідь прийняте рішення про те, хто, що, коли і як буде робити; процес підготовки на перспективу рішення про те, що, ким, як і коли повинно бути виконано.

ПЛАНУВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ – розумова діяльність, яка включає визначення і фіксування в письмовій формі конкретних напрямів і порядку застосування сил, засобі і методів оперативно-розшукової діяльності.

ПЛАНУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВНЕ – різновид планування, що націлене на вирішення комплексних, важливих, значних за обсягом завдань і передбачає здійснення довгострокових, на тривалий період (3-5 років), програм.

ПЛАНУВАННЯ ПОТОЧНЕ – різновид планування, що передбачає складання річних, квартальних і місячних планів роботи, з метою вирішення актуальних проблем, що виникають в умовах конкретної оперативної обстановки, з урахуванням прогнозу на найближчий час.

ПОВЕРХНЕВА ПЕРЕВІРКА ОСОБИ – превентивний поліцейський захід, який полягає у здійсненні візуального огляду особи, проведенням по поверхні вбрання особи рукою, спеціальним приладом або засобом, візуальним оглядом речі або транспортного засобу.

ПОВЕРХНЕВА ПЕРЕВІРКА РЕЧІ АБО ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

– превентивний поліцейський захід, який полягає у здійсненні візуального огляду речі та/або транспортного засобу або візуального огляду салону та багажника транспортного засобу.

ПОВІДОМЛЕННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН ІНТЕРПОЛУ –

інформаційні повідомлення, яке публікуються щодо груп або окремих осіб, пов'язаних з Аль-Каїда і Талібаном, які занесені до переліків Комітету 1267 Ради безпеки ООН та до них повинні застосовуватись санкції щодо заморожування активів, заборони в переміщенні та ембарго на постачання зброї.

ПОВНОТА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – один з

критеріїв оцінки оперативно-розшукової інформації, що характеризує її всебічність щодо висвітлення певних фактів.

ПОДІЇ ТА ФАКТИ, ЯКІ СТАНОВЛЯТЬ ОПЕРАТИВНИЙ ІНТЕРЕС –

явища, обставини, що існували в реальному житті, а інформація про них має значення для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

ПОКАЗАННЯ – відомості, які надаються в усній або письмовій формі

під час допиту підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом щодо відомих їм обставин у кримінальному провадженні, що мають значення для цього кримінального провадження.

ПОКВАРТИРНИЙ (ПОДВІРНИЙ) ОБХІД – захід, який полягає у

безпосередньому спілкування працівника оперативного підрозділу з мешканцями багатоповерхових чи приватних будинків в районі місця події з метою виявлення свідків учиненого кримінального правопорушення, збирання відомостей, що можуть бути використані як докази.

ПОЛІГРАФ – (від грець. *poly* – багато; *grapho* – пишу) багатоканальний психофізіологічний прилад, який реєструє емоційний та фізіологічний стан особи під час її опитування за заздалегідь підготовленими питаннями, пред'явлення фото -, відеоматеріалів та призначений для одночасної фіксації фізіологічних процесів (дихання, тиск, пульс, біотоки мозку тощо). На основі аналізу отриманих даних спеціаліст-поліграфолог складає висновок про позитивне або негативне ставлення особи до факту чи ситуації щодо яких її опитували.

ПОЛІГРАФНЕ ОПИТУВАННЯ – захід, який представляє собою психофізіологічне тестування особи, стосовно якої отримано відомості про її можливу причетність до протиправної діяльності з використанням спеціальних технічних засобів та відповідних методик.

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ – громадянин України, який склав Присягу поліцейського, проходить службу на відповідних посадах у поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції.

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗАХІД – дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ – система загальних та спеціальних заходів, що застосовуються органами державної влади, громадськими організаціями, правоохоронними органами з метою виявлення та усунення причин та умов, що сприяють злочинам та іншим правопорушенням, здійснення впливу на осіб із тим, щоб утримати їх від учинення протиправних дій.

ПОСАДА – визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця державного органу та його апарату, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень.

ПОСОБНИК – фізична особа, яка порадами, вказівками, наданням засобів чи знарядь або усуненням перешкод сприяла вчиненню злочину іншими співучасниками, а також особа, яка заздалегідь обіцяла переховати злочинця, знаряддя чи засоби вчинення злочину, сліди злочину чи предмети, здобуті злочинним шляхом, придбати чи збути такі предмети, або іншим чином сприяти приховуванню злочину.

ПОСТІЙНЕ МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ – місце проживання на території будь-якої держави не менше одного року громадянина, який не має постійного місця проживання на території інших держав і має намір проживати на території цієї держави протягом будь-якого строку, не обмежуючи таке проживання певною метою, і за умови, що таке проживання не є наслідком виконання цим громадянином службових обов'язків або зобов'язань за договором (контрактом).

ПОТЕРПІЛИЙ – фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди.

ПОТОЧНИЙ АНАЛІЗ – вивчення конкретних фактів та явищ, які виникають в результаті виконання планових заходів на певній території обслуговування.

ПОШТОВИЙ ЗВ'ЯЗОК – приймання, обробка, перевезення та доставка (вручення) поштових відправлень, виконання доручень споживачів щодо поштових переказів, банківських операцій.

ПОШУКОВІ ЗАХОДИ – дії працівників оперативних підрозділів щодо встановлення ще невідомих подій злочину та осіб, які причетні до їх вчинення, а також злочинів, що готуються або вчинені невстановленими особами.

ПОШУКОВІ ПРИЛАДИ – засоби оперативно-розшукової діяльності, які застосовуються для виявлення слідів і знарядь злочину, місць захоронення трупів, схованок та інших місць приховування предметів, що мають відношення до злочину.

ПРАВА ЛЮДИНИ – елемент правового статусу індивіду, природні можливості індивіда, що забезпечують його життя, людську гідність і свободу діяльності у всіх сферах суспільного життя. Основні права людини можна класифікувати за сферами життєдіяльності суспільства (особисті права, економічні, політичні, соціальні, культурні, екологічні, інформаційні).

ПРАВОВА ОСНОВА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – система правових норм, що містяться у законодавчих актах України та міжнародно-правових угодах і договорах, котрі створюють правові умови для проведення оперативно-розшукових заходів, які визначають гарантії законності, а також регламентують правові та організаційні питання забезпечення соціального і правового захисту працівників оперативних підрозділів.

ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ – спеціально створені державні органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції: органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро

України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.

ПРЕДМЕТ ДОКУМЕНТУВАННЯ – обставини, що підлягають установленню під час вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності.

ПРЕДМЕТ ТЕОРІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – певні закономірності об’єктивної дійсності, які вивчає юридична наука в цілому. Його зміст складають: закономірності, які проявляються в системі відносин (правових, інших), що складаються у сфері ОРД; характеристики заходів боротьби зі злочинністю, що здійснюються із застосуванням оперативно-розшукових сил, засобів і методів; дослідженні правових основ ОРД, вивченні оперативно-розшукової практики (закономірний зв’язок між таємним характером вчинюваних злочинів і необхідністю використання для їх попередження і розкриття, негласних оперативно-розшукових засобів і методів), закономірності, що виникають і проявляються в організації ОРД; закономірності, які проявляються в процесі отримання, перевірки, фіксації та використання оперативно-розшукової інформації.

ПРЕДМЕТИ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ОПЕРАТИВНИЙ ІНТЕРЕС – предмети, що можуть виступати речовими доказами у кримінальному провадженні або містити відомості, які мають значення для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

ПРЕД’ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ – слідча дія, яка полягає в пред’явленні, демонструванні свідку, потерпілому, підозрюваному або обвинуваченому предмета або особи з метою встановлення тотожності або групової належності.

ПРЕКУРСОРИ – речовини та їх солі, що використовуються при виробництві, виготовленні наркотичних засобів і психотропних речовин.

ПРИВАТНЕ СПІЛКУВАННЯ – вид спілкування, коли інформація передається та зберігається за таких фізичних чи юридичних умов, при яких учасники спілкування можуть розраховувати на захист інформації від втручання інших осіб.

ПРИНЦИП – керівна ідея, основне правило поведінки, поняття, що являє собою узагальнення й розповсюдження якогось положення на всю сукупність явищ і процесів реальної дійсності, що пізнаються.

ПРИНЦИП ОПЕРАТИВНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЗОНАЛЬНИЙ (ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ) – принцип організації діяльності оперативного підрозділу, згідно з яким працівники закріплюються за окремою ділянкою (зоною) в межах території обслуговування органу Національної поліції.

ПРИНЦИП ОПЕРАТИВНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЛІНІЙНИЙ – принцип організації діяльності оперативного підрозділу, згідно з яким працівники закріплюються за певними лініями роботи (спеціалізацією) в межах території обслуговування органу Національної поліції (наприклад, протидія незаконному обігу зброї; протидія злочинам проти власності, протидія незаконному заволодінню транспортними засобами тощо).

ПРИНЦИП ОПЕРАТИВНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ОБ'ЄКТОВИЙ – принцип організації діяльності оперативного підрозділу, згідно з яким на одного або кількох співробітників, які складають самостійну ланку або навіть спеціалізований підрозділ, покладаються обов'язки ведення боротьби зі злочинністю на конкретних об'єктах.

ПРИНЦИПИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – це керівні ідеї, вихідні положення, вироблені практикою, закріплені в законодавчих та нормативних актах, що регулюють суспільні відносини у сфері оперативно-розшукової діяльності і відображають політичні, економічні, соціальні закономірності розвитку суспільства, а також моральні й етичні уявлення громадян стосовно змісту, мети, завдань та механізму здійснення оперативно-розшукової діяльності. Відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» **оперативно-розшукова діяльність ґрунтується на принципах верховенства права, законності, дотримання прав і свобод людини.** Відомчі нормативні акти МВС України закріплюють, що оперативно-розшукова діяльність та негласна робота ґрунтуються на принципах верховенства права, законності, дотримання прав і свобод людини, конспірації, наступальності, безперервності, повноти та об'єктивності дослідження обставин події, взаємодії з населенням та територіальними громадами, політичної нейтральності.

ПРИПИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ – діяльність оперативних підрозділів, інших структурних служб правоохоронних органів спрямована на не допущення продовження та завершення злочину, що полягає в нейтралізації злочинних дій на стадії готування чи замаху на злочин до настання його суспільно небезпечних наслідків.

ПРИПИС –

1. документ, в якому визначено повноваження підлеглого, надані йому для виконання службових обов'язків чи конкретного доручення.
2. відповідним чином оформлений документ, скріплений гербовою печаткою прокуратури, який надається уповноваженому працівнику органів прокуратури для здійснення перевірки дотримання законності при проведенні оперативно-розшукової діяльності певного органу. У приписі зазначаються

посада, класний чин, прізвище, ім'я та по батькові уповноваженого прокурора, якому доручено здійснення перевірки, термін проведення, назва оперативного підрозділу або органу, де вона має проводитися.

ПРИСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ЧИ ЗНАРЯДЬ ДЛЯ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ – будь-які дії, спрямовані на виготовлення або зміну предметів, внаслідок чого вони стають придатними або зручнішими і ефективнішими для відповідного застосування

ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

ПРИХОВАНІ ЗАСОБИ ЗВ'ЯЗКУ – спеціальні засоби зв'язку, які захищають як інформацію, що передається, так і учасників комунікації.

ПРИЧЕТНІСТЬ ДО ЗЛОЧИНУ – це дія чи бездіяльність, яка хоча і пов'язана з вчиненням злочину, але не є співучастю в ньому. Видами причетності до злочину є: заздалегідь не обіцяне (тобто не обіцяне до закінчення (завершення) злочину) приховування злочину; заздалегідь не обіцяне придбання чи збут майна, добутого злочинним шляхом; легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом; заздалегідь не обіцяне потурання злочину; неповідомлення про злочин.

ПРИЧИНА КОНКРЕТНОГО ЗЛОЧИНУ – результат взаємодії негативних особистісних властивостей, що склалися під впливом несприятливих умов формування особи, та зовнішніх криміногенних факторів, що спричинила настання злочинних наслідків.

ПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ДЕРЖАВНОЮ ТАЄМНИЦЕЮ – організація режиму секретності та здійснення заходів щодо надання допуску та доступу до секретної інформації, її обробки та відтворення у будь-який спосіб, створення, засекречення, використання, зберігання, знищення і транспортування матеріальних носіїв секретної інформації.

ПРОВАЙДЕР ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ – суб'єкт господарювання, який має право на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій без права на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку.

ПРОВОКАЦІЯ – навмисна дія або низка дій, які мають на меті викликати реакцію тих, кого провокують. Як правило, проводяться, з метою штучного створення складних обставин або негативних наслідків для тих, кого провокують.

ПРОГНОЗ – (від грец. «prognosis» – передбачення) – науково обґрунтована думка вірогідності майбутнього стану, тенденцій та періодів розвитку явищ, процесів або подій.

ПРОГНОЗУВАННЯ – процес визначення ймовірних шляхів і результатів майбутнього розвитку явищ, процесів та подій, оцінки показників, що характеризують ці явища та процеси для порівняно віддаленого майбутнього на основі аналізу оперативної обстановки, минулих та поточних тенденцій. Прогнозування оперативно-розшукової діяльності згідно з характером і темпами розвитку явищ, які прогнозуються, може охоплювати різні періоди: короткостроковий прогноз (до одного року); середньостроковий прогноз (від одного до п'яти років); довгостроковий прогноз (від п'яти до п'ятнадцяти років).

ПРОГНОСТИЧНІСТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – один з критеріїв оцінки оперативно-розшукової інформації, що характеризує властивість здобутої інформації сприяти визначенню ймовірних тенденцій та перспектив розвитку ситуацій у злочинному середовищі та його інфраструктурі.

ПРОКУРАТУРА – єдина централізована система органів державної влади, які відповідно до Конституції та законів України здійснюють обвинувальну, представницьку, контрольно-наглядову функції в державі.

ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД – особливий вид діяльності, уповноважених державою на її провадження посадових осіб – прокурорів – метою якого є забезпечення додержання і правильного застосування законів державними органами, суспільними організаціями, підприємствами установами і організаціями незалежно від форм власності, посадовими особами і громадянами.

ПРОСЛУХОВУВАННЯ ТЕЛЕФОННИХ РОЗМОВ – негласна слідча (розшукова) дія, яка здійснюється за допомогою спеціальних технічних засобів і складається у слуховому контролі та фіксації розмов по телефонних лініях зв'язку осіб, що перевіряються.

ПРОФЕСІЙНА ЗЛОЧИННІСТЬ –

1. сукупність злочинів, учинених на певній території за певний період особами, які характеризуються ознаками злочинного професіоналізму;
2. сукупність професійних злочинців.

Ознаки П. з.: 1) стійкий вид злочинного заняття («спеціалізація»); 2) певні знання і навички («кваліфікація»); 3) злочини як джерело засобів існування; 4) зв'язок з асоціальним середовищем.

ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ЗЛОЧИННИЙ – властивість особи злочинця, яка характеризується ознаками стабільності результатів, «спеціалізації», постійності, промислу, звичності, особливої мови і традицій у злочинній діяльності.

ПРОЧІСУВАННЯ МІСЦЕВОСТІ – суцільний огляд ділянок місцевості з метою встановлення місцезнаходження та затримання розшукуваної особи, виявлення знарядь вчинення злочину та інших предметів, що мають значення для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ – активна цілеспрямована діяльність суб'єкта, метою якої є зміна психіки чи поведінки об'єкта.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОНТАКТ – процес установлення й підтримки взаємного тяжіння осіб, які спілкуються.

ПСИХОЛОГІЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – галузь наукового знання про психологічні закономірності оперативної роботи, що ґрунтуються на механізмах використання психологічних методів та прийомів в ОРД. Психологія ОРД вивчає психологічні закономірності діяльності оперативних працівників, негласних працівників, засоби їх впливу на об'єкти діяльності, під якими розуміються люди, які становлять оперативний інтерес, факти і події, що стосуються вчиненого або підготовленого злочину. Об'єктами психології ОРД є особи, які знаходяться в конфлікті із законом і порушують правові норми або є носіями інформації, значущої для розкриття і розслідування злочинів або їх профілактики. Це також особливі умови діяльності та емоційні стани її учасників, специфічність інформації, що збирається, особливості її опрацювання та документального закріплення.

ПСИХОТРОПНІ РЕЧОВИНИ – речовини природного чи синтетичного походження, препарати, природні матеріали, які здатні викликати стан залежності та справляти депресивний або стимулюючий вплив на центральну нервову систему або викликати порушення сприйняття, або емоцій, або мислення, або поведінки і становлять небезпеку для здоров'я населення у разі зловживання ними.

ПУБЛІЧНО НЕДОСТУПНЕ МІСЦЕ – місце, до якого неможливо увійти або в якому неможливо перебувати на правових підставах без отримання на це згоди власника, користувача або уповноважених ними осіб.

Р

РАДА ЄВРОПИ – міжнародна організація у Стразбурзі, членами якої є 47 держав (у тому числі й Україна) з населенням близько 820 млн. осіб. Заснована для посилення демократії, захисту прав людини та верховенства права.

РАДА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ – одна з семи інституцій ЄС, яка є частиною двопалатного законодавчого органу ЄС, яку представляють керівники держав-членів ЄС; другою частиною законодавчого органу є Європейський Парламент. Рада складається з 28 національних міністрів певних галузей та одного відповідального за цю галузь єврокомісара, який не має права голосувати.

РАДІОАКТИВНІ МАТЕРІАЛИ – матеріали, здатні до самовільного поділу, що супроводжується виділенням тепла, а також альфа -, бета і гамма-випромінюванням, порядок обігу яких регламентовано спеціальними нормативними актами.

РАЙОН ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ – визначені керівництвом антитерористичної операції ділянки місцевості або акваторії, транспортні засоби, будівлі, споруди, приміщення та території чи акваторії, що прилягають до них і в межах яких проводиться зазначена операція.

РАПОРТ – письмове звернення працівника до вищої посадової особи з викладом питань службового чи особистого характеру і проханням (пропозиціями) у зв'язку з цим.

РЕАЛІЗАЦІЯ МАТЕРІАЛІВ ОПЕРАТИВНОЇ РОЗРОБКИ – це перехід від документування злочинних дій розроблюваних засобами оперативно-розшукової діяльності до реєстрації інформації про вчинений злочин в ЄРДР та початку досудового розслідування.

РЕАЛІЗАЦІЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – здійснення певними суб'єктами, згідно з законом та іншими підзаконними нормативними актами, заходів, спрямованих на використання оперативно-розшукової інформації з метою протидії злочинності.

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР ДОКУМЕНТА – порядковий номер, що присвоюють вхідному чи вихідному документу під час його реєстрації.

РЕЄСТРАЦІЯ – присвоєння кожній отриманій заяві і повідомленню про вчинення кримінального правопорушення та іншої події порядкового номера і фіксація в передбачених Інструкцією про єдиний облік в облікових документах - електронних базах (єдиному обліку) стислих даних про заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення та інші події.

РЕЖИМНА ЗОНА – частина режимної території, яка визначена для провадження діяльності з секретною інформацією.

РЕЖИМНА ТЕРИТОРІЯ – територія із спеціальним режимом доступу та перебування, на якій проводяться секретні роботи та розміщені режимні зони і режимні приміщення.

РЕЖИМНЕ ПРИМІЩЕННЯ – приміщення, в якому проводяться секретні роботи.

РЕЖИМНО-СЕКРЕТНИЙ ОРГАН – структурний підрозділ підприємств, установ, організацій, утворений з метою організації та здійснення заходів щодо забезпечення режиму

РЕЖИМ СЕКРЕТНОСТІ – встановлений згідно з вимогами законодавства та інших нормативно-правових актів єдиний порядок забезпечення охорони державної таємниці.

РЕЖИМ У РАЙОНІ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ – особливий порядок, який може вводитися в районі проведення антитерористичної операції на час її проведення і передбачати надання суб'єктам боротьби з тероризмом визначених законодавством спеціальних повноважень, необхідних для звільнення заручників, забезпечення безпеки і здоров'я громадян, які опинилися в районі проведення антитерористичної операції, нормального функціонування державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій.

РЕЖИМ У СІЗО – встановлені відповідно до законодавства порядок і умови тримання ув'язнених і засуджених.

РЕЗУЛЬТАТ ПЛАНУВАННЯ – заздалегідь продумана сукупність найбільш доцільних заходів, що забезпечують у своїй послідовності успішне розв’язання завдань оперативно-розшукової діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – отримані під час здійснення оперативно-розшукових заходів, на підставі і в порядку, передбаченому законодавством, фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій, осіб, причетних до них, зафіксовані на матеріальних носіях.

РЕПРЕЗЕНТАТИВНІСТЬ – (від франц. *representatif* – достатність) в кримінальному аналізі властивість вибіркової сукупності відтворювати основні ознаки і властивості генеральної сукупності.

РЕЦИДИВ – (від лат. *recedivus* – той, що відновлюється, повертається) вчинення нового умисного злочину особою, яка мала судимість за умисний злочин.

РЕЧОВІ ДОКАЗИ – матеріальні об’єкти, які були знаряддям вчинення кримінального правопорушення, зберегли на собі його сліди або містять інші відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, в тому числі предмети, то були об’єктом кримінально протиправних дій, гроші, цінності та інші речі, набуті кримінально протиправним шляхом.

РИЗИК – ситуативна характеристика явища, сутність якої полягає у невизначеності результатів його впливу та можливих негативних наслідків.

РОЗВІДКА –

1. збирання відомостей про супротивника, в мирний час – за допомогою військових агентів, шпигунів, карт, планів, статистичних даних і т.і., у воєнний час – за допомогою дезертирів, полонених, шпигунів;
2. обстеження будь-чого зі спеціальною метою;
3. діяльність розвідувальних підрозділів;
4. сукупність заходів для збирання даних про існуючого чи вірогідного супротивника, територію та ін.;
5. державний орган (система органів) або окремий підрозділ державного органу, якому законодавець надав державно-владні повноваження на здійснення розвідувальної діяльності;
6. збирання відомостей про оперативну обстановку.

РОЗВІДКА АНАЛІТИЧНА – особлива форма інформаційно-аналітичної роботи, яка полягає у набутті нових знань про об'єкт чи явище на основі аналітичного опрацювання здобутої оперативно-розшукової інформації про осіб, події, факти, предмети, що становлять оперативний інтерес.

РОЗВІДКА КОМП'ЮТЕРНА – комплекс узгоджених за метою, місцем і часом дій оперативних та оперативно-технічних підрозділів щодо цілеспрямованого пошуку та отримання інформації з комп'ютерних систем та мереж, доступ до яких не обмежується їх власником чи утримувачем або не пов'язаний з подоланням системи логічного захисту.

РОЗВІДУВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ – науково обґрунтована, організована, системно впорядкована професійна діяльність визначених суб'єктів, яка здійснюється спеціальними засобами і методами, з метою забезпечення розвідувальною інформацією визначених законом органів державної влади, сприяння реалізації та захисту національних інтересів, протидії за межами України зовнішнім загрозам національній безпеці України.

РОЗВІДУВАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ – усні та зафіксовані на матеріальних носіях (у тому числі у зразках виробів і речовин) відомості, які неможливо отримати офіційним шляхом, про реальні та потенційні можливості, плани, наміри і дії іноземних держав, організацій та окремих осіб, що загрожують національним інтересам України, а також про події і обставини, що стосуються національної безпеки і оборони.

РОЗВІДУВАЛЬНИЙ ОРГАН МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ – розвідувальний орган України, що здійснює розвідувальну діяльність у воєнній, воєнно-політичній, воєнно-технічній, воєнно-економічній, інформаційній та екологічній сферах.

РОЗВІДУВАЛЬНИЙ ОРГАН СПЕЦІАЛЬНО УПОВНОВАЖЕНОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ У СПРАВАХ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ – розвідувальний орган України, що здійснює розвідувальну діяльність у сферах прикордонної та імміграційної політики, а також в інших сферах, що стосуються питань захисту державного кордону України та її суверенних прав у виключній (морській) економічній зоні.

РОЗВІДУВАЛЬНІ ЗАХОДИ – дії працівників оперативних підрозділів або осіб, що конфіденційно співробітничать з оперативним підрозділом, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації з метою збирання інформації про її структуру, викриття головних учасників вчинення злочинів («лідерів», організаторів, співучасників, діючих корумпованих посадових осіб у правоохоронних органах тощо), своєчасного виявлення підготовки вчинення тяжких і особливо тяжких злочинів тощо.

РОЗВІДУВАЛЬНІ ОРГАНИ УКРАЇНИ – спеціально уповноважені законом органи на здійснення розвідувальної діяльності. Розвідувальний орган України може функціонувати як самостійний державний орган, так і у складі центрального органу виконавчої влади.

РОЗПІЗНАВАЛЬНИЙ СИГНАЛ – заздалегідь обумовлений знак, який використовується особами або групами для розпізнавання один одного, а також візуальний індикатор для розпізнання та ідентифікації.

РОЗСЕКРЕЧУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ НОСІВ СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ – зняття в установленому законодавством порядку обмежень на поширення та доступ до конкретної секретної інформації шляхом скасування раніше наданого грифу секретності документам, виробам або іншим матеріальним носіям цієї інформації.

РОЗШУК ДЕРЖАВНИЙ – комплекс оперативно-розшукових заходів, заходів оперативного (ініціативного) пошуку та слідчих розшукових дій, які проводяться на території України з метою отримання інформації про ймовірне місце переховування, перебування розшукуваних та ідентифікації встановлюваних осіб.

РОЗШУК МІЖНАРОДНИЙ – комплекс процесуальних дій, пошукових, інформаційно-довідкових та інших заходів, що здійснюються Національними центральними бюро Інтерполу на території держав-учасниць Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол відповідно до норм міжнародного права, а також відповідно до законодавства України з метою отримання інформації про місцезнаходження безвісно зниклих людей, особи невідомих трупів, виявлення, арешту і видачі (екстрадиції) осіб, які переховуються від органу досудового розслідування, прокуратури, суду та виконання вироку.

РОЗШУКОВА РОБОТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ – система гласних і негласних пошукових, оперативно-розшукових заходів та процесуальних дій, спрямованих на встановлення місцезнаходження, ідентифікації та затримання законодавчо визначеної категорії осіб, забезпечення захисту життя, здоров'я, прав та свобод громадян, безпеки суспільства і держави від протиправних посягань.

РОЗШУКОВА СПРАВА – збірник матеріалів, у яких відображено результати розшуку психічно хворих осіб і осіб визнаних у встановленому порядку соціально небезпечними, або перебувають у безпорадному стані та пішли з дому чи спеціальної установи органів охорони здоров'я, де утримувалися, неплатників аліментів та боржників за цивільними позовами, а також результати роботи, пов'язані з установленням особи невідомих хворих та невпізнаних трупів. Проведення оперативно-розшукових заходів за матеріалами розшукових справ забороняється.

РОЗШУКОВА ТАКТИКА – система положень і рекомендацій щодо організації та методики оперативно-тактичного планування, а також застосування прийомів (способів) розшуку, які в конкретній ситуації забезпечують своєчасне виявлення розшукуваних осіб.

РОЗШУКОВІ ЗАВДАННЯ – доручення на спеціальному бланку, які надсилаються ініціатором розшуку іншому органу Національної поліції з метою з'ясування певного кола питань в інтересах розшукової та оперативно-розшукової діяльності ініціатора розшуку.

РОЗШУКУВАНИЙ – безвісно зниклий або особа, яка переховується від слідства, слідчого судді, прокурора, суду та виконання вироку, з числа громадян України, іноземців і осіб без громадянства, необхідність розшуку яких виникає

на підставах, передбачених законодавством України, та згідно з міждержавними та/або міжнародними договорами (угодами).

РОЛЬ СОЦІАЛЬНА – соціальна функція особи, її відповідність певним інституціоналізованим вимогам, соціальним очікуванням, модель поведінки, об'єктивно задана становищем особи у суспільстві.

РОЛЬОВА ПОВЕДІНКА – правдоподібне для оточуючих вираження оперативним працівником обраної ним або визначеної його становищем у даній ситуації соціальної ролі конкретної особи.

РОУМІНГ НАЦІОНАЛЬНИЙ – телекомунікаційна послуга, яка забезпечує можливість абонентам одного оператора телекомунікацій, що надає послуги рухомого (мобільного) зв'язку на території України, отримувати телекомунікаційні послуги в телекомунікаційній мережі іншого оператора (операторів) у межах України.

РУХОМИЙ (МОБІЛЬНИЙ) ЗВ'ЯЗОК – електров'язок із застосуванням радіотехнологій, під час якого кінцеве обладнання хоча б одного із споживачів може вільно переміщатися в межах усіх пунктів закінчення телекомунікаційної мережі, зберігаючи єдиний унікальний ідентифікаційний номер мобільної станції.

С

СВІДОК – фізична особа, якій відомі або можуть бути відомі обставини, що підлягають доказуванню під час кримінального провадження, і яка викликана для давання показань.

СЕКРЕТНИЙ ДОКУМЕНТ – оформлений в установленому порядку матеріальний носій у паперовому вигляді, що містить секретну інформацію, на який нанесено реквізити, що засвідчують ступінь секретності даної інформації.

СЕКРЕТНІ РОБОТИ – провадження будь-якої діяльності, пов’язаної з державною таємницею.

СИЛИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – це оперативні підрозділи правоохоронних органів та їх посадові особи, які у повному обсязі або ж частково реалізують оперативно-розшукові функції, громадяни, з якими встановлено конфіденційне співробітництво на засадах добровільності, а також представники громадськості, які залучаються до виконання оперативно-розшукових завдань.

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ – одна з форм інформаційно-аналітичної роботи в ОРД, у рамках якої добуті відомості про протиправні діяння окремих осіб і груп зводяться в систему за допомогою програмних і технічних засобів з метою їх подальшої оцінки, аналізу, обробки та використання для вирішення задач оперативно-розшукової діяльності.

СКЛАД ЗЛОЧИНУ – сукупність об’єктивних та суб’єктивних ознак, що дозволяють кваліфікувати суспільно небезпечне діяння як конкретний [злочин](#), передбачений Особливою частиною Кримінального кодексу України. Обов’язковими елементами складу злочину є: [суб’єкт злочину](#); [суб’єктивна сторона злочину](#); [об’єкт злочину](#); [об’єктивна сторона злочину](#).

СЛІДИ ЗЛОЧИНУ – матеріальні зміни, що виникли внаслідок злочину на місці події, в навколишньому середовищі, на потерпілому, злочинці.

СЛІДЧА ГРУПА – передбачена [Кримінальним процесуальним кодексом України](#) організаційна форма здійснення двома чи більше слідчими досудового розслідування в кримінальному провадженні.

СЛІДЧИЙ – службова особа органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань, підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

СЛІДЧИЙ СУДДЯ – суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення у порядку, передбаченому КПК України, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, голова чи за його визначенням інший суддя Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя.

СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ – дії, спрямовані на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні.

СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНА ГРУПА – організаційна форма взаємодії слідчих та працівників оперативних підрозділів Національної поліції України, що полягає у здійсненні досудового розслідування слідчим (декількома слідчими) та за його (їх) письмовим(и) дорученням(и) здійснення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій працівниками оперативних підрозділів Національної поліції України у кримінальному провадженні, яке знаходиться у провадженні слідчих підрозділів Національної поліції України.

СЛОВЕСНИЙ ПОРТРЕТ – система усного опису зовнішності людини з метою її ідентифікації за зовнішніми ознаками.

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ – державний правоохоронний орган спеціального призначення, який забезпечує державну безпеку України.

СЛУЖБА В ПОЛІЦІЇ – державна служба особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень.

СЛУЖБА ЗОВНІШНЬОЇ РОЗВІДКИ УКРАЇНИ – державний орган, який здійснює розвідувальну діяльність у політичній, економічній, військово-технічній, науково-технічній, інформаційній та екологічній сферах.

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ПОСТІЙНОДЮЧА СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНА ГРУПА – різновид слідчо-оперативної групи, яка створюється наказом начальника територіального органу Національної поліції, погодженого з начальником слідчого підрозділу для організації розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів, учинених у минулі роки.

СПЕЦІАЛЬНА ЕКСПЕРТИЗА ЩОДО НАЯВНОСТІ УМОВ ДЛЯ ПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ДЕРЖАВНОЮ ТАЄМНИЦЕЮ – експертиза, що проводиться з метою визначення в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях наявності умов, передбачених законодавством, для провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею.

СПЕЦІАЛЬНА ОПЕРАЦІЯ – це комплекс оперативно-розшукових, режимних та інших заходів та бойових дій, що проводяться підрозділами

Національної поліції у взаємодії з іншими органами за єдиним задумом та під єдиним керівництвом з метою виконання завдань в умовах надзвичайних обставин.

СПЕЦІАЛЬНИЙ СЛІДЧИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ – форма контролю за вчиненням злочину, яка полягає у створенні слідчим та оперативним підрозділом відповідних умов в обстановці, максимально наближеній до реальної, з метою перевірки дійсних намірів певної особи, у діях якої вбачаються ознаки тяжкого чи особливо тяжкого злочину, спостереження за її поведінкою та прийняттям нею рішень щодо вчинення злочину.

СПЕЦІАЛЬНІ ХІМІЧНІ РЕЧОВИНИ – засоби оперативно-розшукової використовуються для виявлення і закріплення слідів кримінального правопорушення, надання певним об'єктам (предметам, речам, речовинам, документам) специфічних ознак, що дозволяють виділити їх серед групи однорідних об'єктів, з метою встановлення шляхів їх пересування або переміщення, полегшення розшуку й затримання осіб, які вчинили протиправні дії.

СПЕЦІАЛЬНО НАВЧЕНІ ТВАРИНИ – службово-розшукові собаки, а також інші тварини, які навчені виконувати певні дії: пошук або вибірка злочинця за запаховими слідами, пошук наркотичної чи вибухової речовини, транспортування закладного пристрою, затримання злочинця, зашифрування оперативно-розшукових заходів тощо.

СПІВРОБІТНИКИ РОЗВІДУВАЛЬНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ – військовослужбовці та службовці кадрового складу розвідувальних органів України, а також військовослужбовці, службовці та працівники, які не належать до кадрового складу цих органів.

СПІВУЧАСТЬ У ЗЛОЧИНІ – умисна спільна участь декількох суб'єктів злочину у вчиненні умисного злочину.

СПІЛКУВАННЯ – передання інформації у будь-якій формі від однієї особи до іншої безпосередньо або за допомогою засобів зв'язку будь-якого типу.

СПІЛКУВАННЯ ВЕРБАЛЬНЕ – спілкування за допомогою мови.

СПІЛКУВАННЯ МАНІПУЛЯТИВНЕ – спілкування з метою впливу на співрозмовника з метою досягнення своїх прихованих намірів і цілей.

СПІЛКУВАННЯ НЕВЕРБАЛЬНЕ – спілкування за допомогою міміки, жестів, пантоміміки.

СПІЛКУВАННЯ ПІД ЧАС ОСОБИСТОГО ПОШУКУ – встановлення та підтримання контакту працівником оперативного підрозділу з особою, яка становить оперативний інтерес, вплив на неї та отримання під час розвідувального опитування інформації, необхідної для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності.

СПОЖИВАЧ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ – юридична або фізична особа, яка потребує, замовляє та/або отримує телекомунікаційні послуги для власних потреб.

СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ – певний метод, порядок і послідовність рухів, прийомів, що застосовуються особою для вчинення злочину.

СПРИЯННЯ – позитивний вплив на що-небудь; створення умов для чого-небудь; допомога.

СПРЯМОВАНІСТЬ ОСОБИ – сукупність стійких мотивів, що визначають діяльність особи і характеризуються виявом її інтересів, схильностей, переконань, ідеалів.

СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ УМИСНОГО ЗЛОЧИНУ – це певні етапи вчинення умисного злочину, які поділяються за характером злочинної діяльності. Розрізняються такі стадії вчинення умисного злочину: готування; замах; закінчений злочин.

СТАН ЗЛОЧИННОСТІ – абсолютна кількість злочинів і осіб, які їх скоїли, на певній території за певний відрізок часу.

СТРУКТУРА ЗЛОЧИННОЇ ГРУПИ – внутрішня побудова злочинної групи, яка визначається відповідною конфігурацією і змістом стійких зв'язків учасників та забезпечує її психологічну єдність і стабільність.

СТРУКТУРА ЗЛОЧИННОСТІ – частка окремих видів злочинів у загальній їх кількості за певний відрізок часу на певній території.

СТУПІНЬ СЕКРЕТНОСТІ – категорія, яка характеризує важливість секретної інформації, ступінь обмеження доступу до неї та рівень її охорони державою. Розрізняють наступні ступені секретності: «особливої важливості», «цілком таємно», «таємно».

СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ – фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до Кримінального кодексу України може наставати кримінальна відповідальність.

СУБ'ЄКТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – спеціально уповноважений державний орган або підрозділ державного органу, що, відповідно до визначеного законодавцем функціонального призначення, реалізовує комплексні повноваження щодо застосування спеціальних сил та засобів оперативно-розшукової діяльності з пошуку і фіксації фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підбивну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави.

СУБ'ЄКТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ – фізична особа, персональні дані якої обробляються.

СУДИМІСТЬ – правовий стан особи, пов'язаний з фактом засудження його судом до певної міри покарання за здійснення злочину.

СУДНО ЗАКОРДОННОГО ПЛАВАННЯ – українське або іноземне судно, яке здійснює міжнародні перевезення товарів та/або пасажирів та прибуває на митну територію України або вибуває за її межі.

СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ – кримінальне провадження у суді першої інстанції, яке включає підготовче судове провадження, судовий розгляд і ухвалення та проголошення судового рішення, провадження з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, Верховним Судом України, а також за нововиявленими обставинами.

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – напрямок самостійної функції суду, що здійснюється через систему передбачених законом засобів, спрямованих на реалізацію

конституційних функцій судової влади, з метою недопущення незаконного та необґрунтованого обмеження прав та свобод особи у сфері оперативно-розшукової діяльності, відновлення цих прав та свобод або можливої їх компенсації засобами права.

СУЇЦИД – свідомий добровільний вихід із життя, пов'язаний з самотністю, відчуженістю, занепадом моральних, духовних, релігійних устоїв.

СУКУПНІСТЬ ЗЛОЧИНІВ – вчинення особою двох або більше злочинів, передбачених різними статтями або різними частинами однієї статті Особливої частини Кримінального кодексу України, за жоден з яких її не було засуджено.

СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ – різноманітні зв'язки між соціальними групами, націями, релігійними громадами, а також усередині них у процесі їх економічної, соціальної, політичної, культурної та іншої діяльності.

СФЕРА ВПЛИВУ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ГРУПИ – суб'єкт господарювання (група суб'єктів господарювання), територіальне утворення (район, населений пункт, регіон, група регіонів), галузь економіки або державна функція, управління або розвиток яких (створення, зміна у функціонуванні, скасування) об'єктивно залежать або цілеспрямовано здійснюються з урахуванням інтересів організованої злочинної групи.

Т

ТАЄМНА ІНФОРМАЦІЯ – інформація, що містить відомості, які становлять державну та іншу передбачену законом таємницю, розголошення якої завдає шкоди особі, суспільству і державі.

ТАЄМНИЦЯ АДВОКАТСЬКА – будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладанні договору про надання правової допомоги з передбачених законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності.

ТАЄМНИЦЯ НОТАРІАЛЬНА – сукупність відомостей, отриманих під час здійснення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса зацікавленої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо.

ТАЙНОПИС – невидимий запис, виконаний особою із застосуванням безбарвного розчину природної або хімічної речовини.

ТАКТИЧНИЙ ПРИЙОМ – певна сукупність дій в процесі будь-якої діяльності або вирішення часткових завдань запобігання злочинам, їх розкриття або розшуку зниклих злочинців, якщо ця сукупність неодмінно повторюється під час вирішення аналогічних завдань у схожих умовах.

ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЯ – передавання, випромінювання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, дротових, оптичних або інших електромагнітних системах

ТЕОРІЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – це наука, що досліджує закономірності механізму вчинення злочинів та протидії

кримінального середовища, виникнення інформації про злочин і його учасників, збору, оцінки та використання фактичних даних про них, розробляє правові, організаційні, методичні та тактичні основи ефективного застосування оперативно-розшукових сил, засобів і методів у боротьбі зі злочинністю.

ТЕРОРИЗМ – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей.

ТЕРОРИСТИЧНА ГРУПА – група з двох і більше осіб, які об'єдналися з метою здійснення терористичних актів.

ТЕРОРИСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ – стійке об'єднання трьох і більше осіб, яке створене з метою здійснення терористичної діяльності, у межах якого здійснено розподіл функцій, встановлено певні правила поведінки, обов'язкові для цих осіб під час підготовки і вчинення терористичних актів. Організація визнається терористичною, якщо хоч один з її структурних підрозділів здійснює терористичну діяльність з відома хоча б одного з керівників (керівних органів) усієї організації.

ТЕХНІКА КОНДИЦІОНАЛЬНА – засоби, призначені для створення умов, що сприяють виникненню інформації, яка може стати оперативно-розшуковою. До цих засобів відносять поліграфи, засоби створення композиційних портретів, засоби негласного дактилоскопіювання, а також спеціальні хімічні речовини (барвники, люмінофори, індикатори, запахові препарати тощо).

ТЕХНІКА ПЕНІТРАТИВНА – засоби, призначені для забезпечення проникнення в приміщення, транспортні засоби та інші місця з метою отримання або реалізації оперативно-розшукової інформації. До засобів пенітративної техніки належать технічні засоби відчиняння запірних пристроїв (комплекти ключів, маніпуляційне приладдя (відмички, спеціальні вібратори), комп'ютерні комплекси відчиняння замків); засоби подолання систем охорони (охоронної сигналізації, охоронного телебачення, систем контролю доступу); засоби нейтралізації тварин, а також засоби негласного проникнення в комп'ютерні системи та мережі.

ТЕХНІЧНИЙ ЗАХИСТ СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ – діяльність, спрямована на запобігання порушенню цілісності, блокуванню та (або) витоку секретної інформації технічними каналами.

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА ЗЛОЧИННІСТЬ – сукупність учинених за певний період злочинів (осіб, які їх вчинили), що завдають збитків відносинам двох або більше держав чи інтересам юридичних та фізичних осіб двох і більш держав, відповідальність за які передбачена в актах міжнародного кримінального права або нормах національного кримінального законодавства.

ТРАНСПОРТНА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА МЕРЕЖА – мережа, що забезпечує передавання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду між підключеними до неї телекомунікаційними мережами доступу.

ТРАФІК – сукупність інформаційних сигналів, що передаються за допомогою технічних засобів операторів, провайдерів телекомунікацій за визначений інтервал часу, включаючи інформаційні дані споживача та/або службову інформацію.

У

УВ'ЯЗНЕНІ – особи, які тримаються під вартою на підставі ухвали слідчого судді (суду), і засуджені, вироки щодо яких не набрали законної сили.

УМОВИ ЗЛОЧИННОСТІ – сукупність явищ, що не породжують злочинність, але сприяють її виникненню та існуванню.

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА – співробітник (працівник) уповноваженого оперативного підрозділу, залучений за рішенням керівника до проведення або участі у проведенні негласної слідчої (розшукової) дії, інші особи, залучені за рішенням слідчого, прокурора, оперативного підрозділу.

УПОВНОВАЖЕНИЙ ОПЕРАТИВНИЙ ПІДРОЗДІЛ – оперативний підрозділ, який входить до складу державного органу, визначеного у статті 246 КПК України, залучений за рішенням керівництва органу до здійснення або участі у проведенні негласної слідчої (розшукової) дії.

УСТАНОВЛЕННЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ РАДІОЕЛЕКТРОННОГО ЗАСОБУ – негласна слідча (розшукова) дія, яка полягає в застосуванні технічних засобів для локалізації місцезнаходження радіоелектронного засобу, у тому числі мобільного терміналу систем зв'язку, та інших радіовипромінювальних пристроїв, активованих у мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку, без розкриття змісту повідомлень, що передаються, якщо в результаті його проведення можна встановити обставини, які мають значення для кримінального провадження. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу проводиться на підставі ухвали слідчого судді.

УСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ – процес збирання документальних та інших відомостей з метою ідентифікації особи невідомого трупа.

УСТАНОВЛЮВАНИЙ – невідомий труп, особа якого підлягає ідентифікації.

УСТАНОВЧІ ДАНІ – сукупність біографічних та інших відомостей, які дозволяють з необхідним ступенем достовірності встановити особу певної людини (П.І.П., дата народження, місце народження, місце реєстрації, сімейний стан тощо).

Ф

ФАКТИ – події, явища, що відбулися в реальному житті.

ФАКТИ (ПОДІЇ), ЯКІ СТАНОВЛЯТЬ ОПЕРАТИВНИЙ ІНТЕРЕС – явища, обставини, що існували в реальному житті, а інформація про них має значення для досягнення мети оперативно-розшукової діяльності, але до органів Національної поліції не надходила. Це відомості про підготовлені та вчинені злочини, появу злочинця, який розшукується, зустрічі криміногенних елементів, формування злочинних угруповань, створення умов для полегшення і маскування злочинної діяльності тощо.

ФАКТИЧНІ ДАНІ – відомості про факти об'єктивної дійсності, що утворюють зміст доказів, за допомогою яких встановлюються факти і обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні.

ФАКТОРИ ЗЛОЧИННОСТІ – явища і процеси, які детермінують злочинність та її відтворення.

ФІКСАЦІЯ – відтворення слідів після їх виявлення за допомогою слів,

символів, записів, фотознімків, малюнків тощо.

ФІКСОВАНИЙ ЗВ'ЯЗОК – телекомунікації, що здійснюються із застосуванням стаціонарного (нерухомого) кінцевого обладнання.

ФОРМА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – специфічний спосіб організаційно-тактичного забезпечення комплексного використання сил, засобів і методів ОРД у протидії злочинності.

ФОТО -, КІНО - І ВІДЕОЗЙОМКА – процес застосування оперативно-технічних засобів для фіксування протиправних дій осіб, які підозрюються в підготовці або вчиненні кримінальних правопорушень, їх зустрічей із співучасниками або іншими особами, причетними до протиправних учинків, негласного огляду слідів, документів та інших предметів, що можуть бути знищені, замінені, підроблені, а також для негласного одержання розпізнавальних знімків осіб, які підозрюються в підготовці до вчинення або вчиненні злочинів, поміщення їх до відповідних інформаційно-пошукових баз даних.

Х

ХІМІЧНІ ПАСТКИ – споряджені (оброблені) спеціальними хімічними речовинами пристрої, які закамуфльовані під різні предмети, за допомогою яких ці речовини переносяться на тіло, одяг, взуття особи, яка привела їх у дію.

Ц

ЦІЛЬОВА ОПЕРАТИВНО-ПРОФІЛАКТИЧНА ОПЕРАЦІЯ – комплекс оперативно-розшукових та профілактичних заходів, що здійснюються

органами Національної поліції і спрямовані на посилення протидії правопорушенням окремих видів або в окремих сферах діяльності.

Ч

ЧАС ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ – певний відрізок часу, протягом якого відбувається суспільно небезпечне діяння і настають суспільно небезпечні наслідки.

ЧЕРГОВА ЧАСТИНА – підрозділ, який забезпечує оперативне управління силами і засобами органів і підрозділів Національної поліції, цілодобово перебуває в постійній готовності для реагування на злочинні прояви, надзвичайні ситуації, інші події і є координуючим органом управління при встановленні осіб, які підозрюються у вчиненні кримінальних правопорушень.

Ш

ШИФР – в криптографії система знаків для створення секретних повідомлень.

Ю

ЮРИДИЧНА ОСОБА – організація, яка має відокремлене майно, може від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав і нести обов’язки, бути позивачами і відповідачами в суді, арбітражі або в третейському суді.

ЮРИДИЧНІ ФАКТИ – конкретні життєві обставини, з якими норми права пов'язують настання юридичних наслідків у вигляді виникнення, зміни або припинення правових відносин.

Я

ЯВКА З ПОВИННОЮ – особисте, добровільне звернення громадянина з власної ініціативи до правоохоронного органу з усною або письмовою заявою про вчинення ним або за його участю злочину.

ЯДЕРНА БЕЗПЕКА – дотримання норм, правил, стандартів та умов використання ядерних матеріалів, що забезпечують радіаційну безпеку.

ЯДРО ЗЛОЧИННОСТІ – сукупність тих видів злочинів, які залишаються стабільними або мало змінюються у часі і просторі.

ПІСЛЯМОВА

Процеси розбудови правової демократичної держави в Україні та її інтеграції у Європейське співтовариство обумовлюють необхідність підвищення ефективності діяльності усіх інститутів державної влади. Важливе місце у цьому відіграють правоохоронні органи та їх оперативні підрозділи.

Основним завданням оперативних підрозділів правоохоронних органів є боротьба з найбільш небезпечними проявами злочинності. Слід зазначити, що злочинності як соціальному явищу притаманні значний динамізм та пристосовуваність до зміни умов сучасності. Злочинність стала більш інтелектуалізованішою та освіченою. Саме тому сьогодні нагально необхідні науково обґрунтовані підходи до вирішення завдань, які стоять перед правоохоронними органами, та подальші ґрунтовні дослідження в галузі оперативно-розшукової діяльності, які б сприяли забезпеченню своєчасного виявлення, припинення, розкриття та розслідування конкретних злочинів, та, у свою чергу, підвищенню ролі та місця правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави.

Не викликає заперечень думка, що сучасний етап розвитку Української держави знаменується глибокими політичними, соціальними, економічними, демографічними, правовими й іншими змінами. Активні трансформаційні процеси протікають і в «тілі» вітчизняної злочинності. Особливими прикметами сучасної української злочинності стають організованість, поінформованість, озброєність, технічна оснащеність, наявність власної

розвідки і контррозвідки, ретельна підготовка до злочинів, цілеспрямоване знищення доказової інформації тощо. Усе це робить злочинність важкодоступною для традиційних процесуальних засобів пізнання, нерозрахованих на активну інформаційну протидію криміналу. У зв'язку з цим стає дедалі більш очевидним, що без використання сучасних методів оперативно-розшукової діяльності сьогодні не під силу протистояти напору злочинності. Аналіз діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України свідчить, що виконання завдань протидії злочинності неможливе без використання всього комплексу сил, засобів, методів і заходів оперативно-розшукової діяльності. Саме це завдання, на нашу думку, і вирішує в певній мірі цей термінологічний словник, підготовка та видання якого – це один із кроків у створенні методологічних засад оперативно-розшукової діяльності.

Сподіваємось, що розрахований на курсантів, студентів та викладачів юридичних навчальних закладів, а також практичних працівників правоохоронних органів України термінологічний словник буде сприяти вдосконаленню теоретичних знань у галузі оперативно-розшукової діяльності та подальшому вдосконаленню організації боротьби зі злочинністю в сучасних умовах.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України [Електронний ресурс] : закон України від 28. 06. 1996 р. № 254к/96-ВР із змін., станом на 04.02.2017 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду : за станом на 04.02.2017 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13. 04. 2012 р. № 4651-VI : за станом на 22. 01. 2017 р. – К.: Алерта, 2017. – 304 с.
4. Митний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Порядок організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях та визначення такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 р. № 939. (зі змінами та доповненнями). – К.: ДП «Розвиток», 2014. – 320 с.
6. Про державний кордон України : закон України від 04.11.1991 р. № 1777-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду : за станом на 04.02.2017 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

7. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб : закон України від 04.13.1998 р. № 160/98-ВР із змін., внес. згідно із Законами України : за станом на 04.02.2017 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

8. Про Державну прикордонну службу : закон України від 3 квітня 2003 р. № 661 [Електронний ресурс] // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

9. Про державну таємницю [Електронний ресурс]: закон України від 21 січня 1994 р. № 3855 // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

10. Про Єдиний реєстр досудових розслідувань: наказ Генерального Прокурора України від 17.08.2012 р. № 69.

11. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві [Електронний ресурс] : Закон України від 23.12.1993 р. № 3782-ХІІ із змін., внес. згідно із Законами України : за станом на 11.02.2017 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

12. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

13. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень: наказ МВС України від 14. 08. 2012 р. № 700.

14. Про затвердження Інструкції з організації діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 09.08.2012 р. № 686.

15. Про захист персональних даних : закон України від 01 червня 2010 р. № 2297 [Електронний ресурс] // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

16. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зловживання ними : Закон України від 15 лютого 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – С. 62.

17. Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду : за станом на 09.02.2017 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

18. Про контррозвідувальну діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 26 грудня 2002 р. № 374 // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua> – Назва з екрана.

19. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 47. – Ст. 2051.

20. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

21. Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів : Закон України від 15 лютого 1995 року № 60/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – С. 60.

22. Про оперативно-розшукову діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 18. 02. 1992 р. № 2135-XII із змін., внес. згідно із Законами України : за станом на 19.02.2017 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

23. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю [Електронний ресурс] : закон України від 30. 06. 1993 р. № 3341-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду : за станом на 05.02.2017 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

24. Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5.

25. Про організацію реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події, та

забезпечення оперативного інформування в органах і підрозділах внутрішніх справ України: наказ МВС України від 22.10.2012 № 940.

26. Про розвідувальні органи України : закон України від 22 березня 2001 р. № 2331 [Електронний ресурс] // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

27. Про Службу безпеки України : закон України від 25 березня 1992 р. № 2229 [Електронний ресурс] // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

28. Про Службу зовнішньої розвідки України : закон України від 01 грудня 2005 р. № 3160-IV [Електронний ресурс] // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>

Базова та допоміжна література

1. Акульшин О.В. Українсько-французько-англійський словник зовнішніх зв'язків, стратегії та безпеки / О.В. Акульшин, В.В. Балабін, М.Б. Білан та ін.; за ред. В.В. Балабіна. – К.: Логос, 2006. – 240 с.

2. Албул С.В. Забезпечення прав і свобод громадян під час здійснення оперативно-технічних заходів: науково-практичний посібник / С.В. Албул, М.В. Корнієнко, Р.В. Мукоїда. – Одеса: ОДУВС, 2014. – 104 с.

3. Албул С.В. Кримінальний процес України: навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Дерев'янкін, О.В. Поліщук – Одеса: ОДУВС, 2015. – 476 с.

4. Албул С.В. Основи оперативно-розшукової діяльності : навчальний посібник / С.В. Албул, С.В. Андрусенко, Р.В. Мукоїда, Д.О. Ноздрін; за заг. ред. С.В. Албула. – Одеса : ОДУВС, 2016. – 270 с.

5. Антонов К.В. Правові засади оперативно-розшукової діяльності: навч. посіб. / К.В. Антонов, О.В. Вишня, О.В. Сачко, С.І. Халимон. – Харків: ХНУВС, 2009. – 348 с.

6. Багрій М. В. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : моногр. / М. В. Багрій, В. В. Луцик. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 307 с.

7. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність : підручник : Ч. I / О.М. Бандурка. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. – 336 с.

8. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова компаративістика: монографія / О.М. Бандурка, М.М. Перепелиця, О.В. Манжай, В.В. Шендрик. – Харків: Золота міля, 2013. – 352 с.
9. Бараненко Б.І. Психологія оперативно-розшукової діяльності: навчальний посібник / Б.І. Бараненко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 275 с.
10. Басецкий И.И. Словарь оперативно-розыскной терминологии / И.И. Басецкий. – Минск: Академия МВД Республики Беларусь, 1993. – 264 с.
11. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і доп.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с.
12. Водько Н.П. Формирование политики противодействия уголовным правонарушениям в Украине (оперативно-розыскной аспект): монографія / Н.П. Водько. – Одесса: Феникс, 2015. – 572 с.
13. Грошевий Ю.М. Судовий контроль у сфері оперативно-розшукової діяльності: монографія / Ю.М. Грошевий, С.В. Єськов. – Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2009. – 126 с.
14. Гуров А.И. Профессиональная преступность: прошлое и современность / А.И. Гуров. – М.: Юрид. лит., 1990. – 304 с.
15. Даллес А. Искусство разведки. – М.: Международные отношения, 2010. – 822 с.
16. Єськов С.В. Оперативно-розшукове супроводження кримінального судочинства в Україні: навчальний посібник / Б.І. Бараненко, О.В. Бочковий, С.В. Єськов та ін.; за ред. проф. Антонова К.В., проф. Бараненка Б.І. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. – 216 с.
17. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність»: науково-практичний коментар / за заг. ред. Ю.І. Руснака. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 148 с.
18. Захаров В.П. Інформаційне забезпечення боротьби зі злочинністю : монографія / В.П. Захаров. – Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2008. – 472 с.

19. Землянов В.М. Своя контрразведка: практическое пособие / В.М. Землянов; под. ред. А.В. Тараса. – Минск: Харвест, 2002. – 416 с.
20. Зозуля Є.В. Міжнародне співробітництво органів внутрішніх справ України: історико-правове дослідження : монографія / Є.В. Зозуля. – Харків : НікаНова, 2014. – 782 с.
21. Ивахин А.Е. Оперативная деятельность и вопросы конспирации в работе спецслужб: по материалам открытой печати и лит.: [в 6 т. Т. 2] / А.Е. Ивахин, П.Я. Прыгунов. – [2-е изд. стереотип.]. – К.: КНТ, 2008. – 224 с.
22. Исиченко А.П. Оперативно-розыскная криминология: учебное пособие / А.П. Исиченко. – М.: ИНФРА-М., 2001. – 70 с.
23. Катеринчук І.П. Інформаційне забезпечення діяльності правоохоронних органів України: проблеми теорії і практики: монографія / І.П. Катеринчук. – Одеса: ОДУВС, 2015. – 392 с.
24. Козаченко І.П. Оперативно-розшукова діяльність. Вступ до курсу / І.П. Козаченко. – Одеса: НДРВВ ОІВС, 1999. – 111 с.
25. Копан О.В. Забезпечення внутрішньої безпеки України: теоретико-управлінські заходи. Введення в поліцейську стратегію: монографія / О.В. Копан. – К.: НАВСУ, 2001. – 423 с.
26. Користін О.Є. Протидія відмиванню коштів: міжнародні стандарти, зарубіжний досвід, адміністративно-правові, кримінологічні, кримінально-правові, криміналістичні засади та система фінансового моніторингу в Україні: підручник / О.Є. Користін, Л.І. Аркуша, А.С. Беніцький та ін.; за ред. Користіна О.Є. – Одеса: Фенікс, 2015. – 984 с.
27. Кудінов С.С. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні: навчальний посібник / С.С. Кудінов, Р.В. Шехавцов, О.М. Дроздов, С.О. Гриненко. – Х.: «Оберіг», 2013. – 344 с.
28. Мацюк В.Я. Науково-практичний коментар Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» / В.Я. Мацюк, С.А. Панасюк, В.А.

Ніколайчук, Б.В. Стрілець, І.О. Попов; за заг. ред. В.Я. Мацюка. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2011. – 304 с.

29. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / Відп. редактори В.В. Коваленко, Є.М. Моїсєєв, В.Я. Таций, Ю.С. Шемшученко. – К.: Атіка, 2010. – Т. VI. Оперативно-розшукова діяльність поліції (міліції). – 1232 с.

30. Мукоїда Р.В. Спеціальна техніка в органах внутрішніх справ: навчальний посібник / Р.В. Мукоїда, А.О. Шелехов / За заг. ред. д.ю.н., проф. С.О. Кузніченка. – Одеса: ОДУВС, 2013. – 134 с.

31. Назаров А.Д. Провокации в оперативно-розыскной деятельности : монографія / А.Д. Назаров. – М. : Юрлитинформ, 2010. – 152 с.

32. Негласні слідчі (розшукові) дії. Зразки процесуальних документів: навчально-практичний посібник / С.В. Албул, А.М. Волощук, Р.В. Мукоїда та ін. – Одеса : ОДУВС, 2013. – 60 с.

33. Негласні слідчі (розшукові) дії: курс лекцій / Д.Й. Никифорчук, С.І. Ніколаюк, О.І. Козаченко та ін.; за заг. ред. Никифорчука Д.Й. – Київ: НАВС, 2012. – 138 с.

34. Некрасов В.А. Конфіденційне співробітництво: навчальний посібник / В.А. Некрасов, С.І. Корсун, І.Р. Шинкаренко. – К.: РВВ МВС України, 2004. – 232 с.

35. Некрасов В.А. Оперативне розпізнавання: монографія / В.А. Некрасов, В.Я. Мацюк, Н.Є. Філіпенко та ін. – К.: КНТ, 2007. – 216 с.

36. Никифорчук Д.Й. Аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності: навчально-практичний посібник / Д.Й. Никифорчук, О.Ю. Бусол, Г.М. Бірюков. – К.: НАВС, 2012. – 152 с.

37. Никифорчук Д.Й. Проведення аналізу оперативно-розшукової інформації: монографія / Д.Й. Никифорчук, О.Ю. Бусол. – К., 2010. – 165 с.

38. Никифорчук Д.Й. Протидія грабеджам оперативними підрозділами МВС України: навчальний посібник / за заг. ред. О.М. Джужі / Д.Й. Никифорчук, В.І. Василичук, О.І. Козаченко та ін. – Хмельницький: ХНУ, 2011. – 115 с.

39. Овчинский С.С. Оперативно-розыскная информация / С.С. Овчинский; под ред.: А.С. Овчинского, В.С. Овчинского. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 122 с.
40. Оперативно-розшукова діяльність: навчальний посібник / Є.М. Моїсєєв, О.М. Джужа, Д.Й. Никифорчук.; за ред. проф. О.М. Джужи. – К.: Правова єдність, 2009. – 310 с.
41. Оперативно-розыскная энциклопедия / авт. сост. А.Ю. Шумилов. – М.: Издательский дом Шумиловой И.И., 2004. – 182 с.
42. Оперативно-розыскной словарь: учебное пособие / авт.-сост. А.Ю. Шумилов. – М.: Издательский дом Шумиловой И.И., 2008. – 175 с.
43. Основи кримінального аналізу: посібник з елементами тренінгу / Користін О.Є., Албул С.В., Заєць О.М., Ісмаїлов К.Ю., Тетерятник Г.К., Горбаньов І.М. – Одеса : ОДУВС, 2016. – 112 с.
44. Основи оперативно-розшукової діяльності: навчальний посібник / О.Ю. Анциферов, О.М. Чистолінов, С.В. Єськов та ін. / за ред. С.М. Гусарова; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: Золота міля, 2015. – 312 с.
45. Основи оперативно-розшукової діяльності: навчально-методичний посібник / Л.І. Аркуша, М.Б. Саакян, А.А. Шелехов та ін. – Одеса: Фенікс, 2013. – 198 с.
46. Основы оперативно-розыскной деятельности в Украине (понятие, принципы, правовое обеспечение): учебное пособие. Часть первая. / Э.А.Дидоренко, Б.И.Бараненко, В.А.Силуков и др.; под ред. проф. Э.В. Виленской; МВД Украины, ЛАВД. – Луганск: РИО ЛАВД, 2006. – 245 с.
47. Плэтт В. Информационная работа стратегической разведки. Основные принципы / Плэтт Вашингтон; пер. с англ. Е.Б. Пескова; под ред. А.Ф. Федорова. – М.: Изд-во иностранной литературы, 1958. – 341 с.
48. Погорецький М.А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія / М.А. Погорецький. – Харків: Арсіс, 2007. – 574 с.

- 49.** Практика уголовного сыска: научно-практический сборник: сост. А. Ваксян; под. науч. ред. д.ю.н., проф. А.И. Алексеева. – М.: Лига Разум, 1999. – 244 с.
- 50.** Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України: науково-практичний коментар / В.Д. Берназ, А.М. Притула. – Одеса: Фенікс, 2016. – 202 с.
- 51.** Психологія оперативно-розшукової діяльності: навчальний посібник / Б.І. Бараненко, Д.О. Александров, Д.О. Бабічев та ін.; за ред. д.ю.н., проф. А.В. Іщенко, д.псих.н., проф. В.С. Медведєва. – Луганськ: ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. – 296 с.
- 52.** Ронин Р. Своя разведка: практическое пособие / Р. Ронин. – Минск: Харвест, 1999. – 368 с.
- 53.** Російсько-український і українсько-російський тлумачний словник / За ред. Л.Г. Савченко. – Харків: Прапор, 2011. – 542 с.
- 54.** Савченко А.В. Міжнародний досвід використання агентури правоохоронними органами держав Європи та США: посібник / А.В. Савченко, В.В. Матвійчук, Д.Й. Никифорчук / За аг. ред. Я.Ю. Кондратьєва. – К.: НАВСУ, 2004. – 60 с.
- 55.** Сервецький І.В. Науково-практичний коментар Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» / І.В. Сервецький, В.А. Дашко. – 3-е вид. доп. – К.: КНУВС, 2006. – 400 с.
- 56.** Словарь криминологических и статистических терминов / А.Г. Кальман, И.А. Христич. – К.: Гимназия: Институт изучения проблем преступности АПрН Украины, 2001. – 94 с.
- 57.** Словник іншомовних слів: 23 000 слів та термінологічних словосполучень / уклад. Л.О. Пустовіт та ін. – К.: Довіра, 2000. – 1018 с.
- 58.** Словник ключових понять та аббревіатур сектору безпеки: англо-українсько-російський (на матеріалах інтернет-джерел) / Л.Ф. Компанцева, О.В. Акульшин, Н.Т. Акульшина, Т.О. Дедушкіна, Г.Ю. Зінченко, О.В. Завадська, І.О. Хома; за заг. ред. І.І. Мусієнка. – Х.: «Оберіг», 2014. – 428 с.

59. Стислий словник кримінологічних термінів // Курс кримінології: Особлива частина: підручник: У 2 кн. / М.В. Корнієнко, Б.В. Романюк, І.М. Мельник та ін.; За заг. ред. О.М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – С. 207-232.

60. Сучасна правова енциклопедія / О.В. Зайчук, О.Д. Крупчан, В.С. Ковальський та ін.; за заг. ред. О.В. Зайчука: НД приватного права і підприємництва НАПрН України; НДІ інтелектуальної власності НПрН України. – 3-тє вид., перероб. і доповн. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 408 с.

61. Тарасенко В.Є. Інститут конфіденційного співробітництва в оперативно-розшуковому праві: монографія / В.Є. Тарасенко, Р.В. Тарасенко. – Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2009. – 175 с.

62. Тарасенко Р.В. Безпека учасників кримінального судочинства: кримінальні процесуальні та оперативно-розшукові основи: монографія / Р.В. Тарасенко. – Одеса: ОДУВС, 2015. – 510 с.

63. Теория оперативно-розыскной деятельности: учебник / под ред. К.К. Горяинова, В.С. Овчинского, Г.К. Синилова. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 831 с.

64. Усенко В.Ф. Використання конфіденційної допомоги громадян у боротьбі зі злочинами: погляд сьогодення: монографія / В.Ф. Усенко, В.А. Некрасов, В.Я. Мацюк. – К.: КНТ, 2007. – 204 с.

65. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. І. Шинкарука. – К. : Арбіс, 2010. – 744 с.

66. Цехан Д.М. Використання високих інформаційних технологій в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ: монографія / Д.М. Цехан. – Одеса: Юридична література, 2011. – 216 с.

67. Шевчук С.В. Українсько-російський словник ділового мовлення / С.В. Шевчук. – К.: Вища школа, 2001. – 351 с.

68. Шумилов А.Ю. Оперативно-розыскная деятельность: вопросы и ответы: учебно-практическое пособие. В 2-х кн. Кн. I: Общие положения / А.Ю. Шумилов. – 3-е изд., пересмотр. и испр. – М.: Издательский дом Шумиловой И.И., 2007. – 144 с.

69. Шумилов А.Ю. Оперативно-розыскная деятельность: вопросы и ответы: учебно-практическое пособие. В 2-х кн. Кн. II: Оперативно-розыскные мероприятия и меры / А.Ю. Шумилов. – 4-е изд., пересмотр. и испр. – М.: Издательский дом Шумиловой И.И., 2010. – 144 с.

70. Юхно О.О. Теорія і практика оперативно-розшукового запобігання злочинам органами внутрішніх справ: монографія / О.О. Юхно. – Одеса: Інтерпрінт, 2010. – 368 с.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>

2. Офіційний веб-сайт Всеукраїнської асоціації науковців та фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності. – Режим доступу: <http://aord.com.ua/>

3. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>

4. Офіційний веб-сайт Головного управління розвідки Міністерства оборони України. – Режим доступу: <http://gur.mil.gov.ua/>

5. Офіційний веб-сайт Державної пенітенціарної служби України. – Режим доступу: <http://www.dpsu.gov.ua/>

6. Офіційний веб-сайт Державної прикордонної служби України. – Режим доступу: <http://www.dpsu.gov.ua/>

7. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

8. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>

9. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/>

10. Офіційний веб-сайт Національної поліції України. – Режим доступу: <http://www.npu.gov.ua/uk/>

11. Офіційний веб-сайт Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>
12. Офіційний веб-сайт Служби безпеки України. – Режим доступу: <http://www.sbu.gov.ua/>
13. Офіційний веб-сайт Служби зовнішньої розвідки України. – Режим доступу: [http:// www.szru.gov.ua/](http://www.szru.gov.ua/)
14. Офіційний веб-сайт Управління державної охорони України. – Режим доступу: <http://www.do.gov.ua/>

Довідкове видання

Серія: Теорія і практика ОРД

Албул Сергій Володимирович

ОСНОВИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Верстка та дизайн обкладинки Романов О. Д.

Коректор М.М. Ісаєнко

Підписано до друку 30.02.2017. Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Гарнітура «Times New Roman». Друк цифровий. Ум. друк. арк. 7,67.

Видавництво ОДУВС

Наклад 300 прим.

м. Одеса, вул. Успенська, 1.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від 25.06.2009 р.
тел. 048-7024884; 094-9547884 email – ndrvv1@gmail.com